

بانک سوال دین و زندگی ۲ مطابق با آخرین تغییرات کتاب به صورت طبقه بندی

شده در سطوح مختلف به همراه نکات برجسته درس در سال تحصیلی

بر مبنای کتاب انسانی

۶۸۸ نکته و سوال از ده درس اول کتاب دین و زندگی ۲

درس اول: هدایت الهی

نکات

- ۱- انسان هر قدر به رشد و تعالی برسد با سوالات اساسی روبرو می شود.
- ۲- آرام و قرار انسان زمانی میسر می شود که به نیازهای بنیادین پاسخ دهد.
- ۳- اساسی ترین سوالات انسانی حاکی از عمیق ترین نیازهای اوست.
- ۴- اگر سوالات اساسی انسان به صورت جدی مطرح شوند به صورت دل مشغولی ، دغدغه و درد متعالی مطرح می شود.
- ۵- سوالات اساسی انسان نشانه بیداری، هوشیاری و ورود به وادی انسانیت است.
- ۶- درک هدف زندگی از نیازهای اساسی و بنیادی انسان است.
- ۷- نیاز اول(درک هدف زندگی) که به زندگی انسان معنا می بخشد.
- ۸- دومین نیاز انسان (درک درست از آینده خویش) است که با این نیاز انسان می خواهد بداند که عاقبت او به کجا می انجامد. سوالات این بخش مربوط به معاد است که از ارکان اصلی دین محسوب می شود.
- ۹- درک درست از آینده میل به فنا ناپذیری انسان پاسخ مناسب خواهد داد
- ۱۰- آشنایی با نیاز سوم(کشف راه درست زندگی) همیشه با طرح سوال چگونه زیستن آغاز میشود، جامع نیازهای قبلی است و همه نیازهای انسان ریشه در این نیاز دارند..

۱۱- علت توجه و اهمیت دادن به این نیاز این است که زندگی فقط یکبار اتفاق افتاده است.

۱۲- هدایت عامه عبارت از نیرو و کششی که در درون هر موجودی هست تا آنها را تا رسیدن به کمالش راهنمایی کند.

۱۳- هدایت عامه آن هدایتی است که شامل همه مخلوقات میشود.

۱۴- از کلام حضرت موسی به فرعون این نکته قابل استنباط است که در خلقت هر موجودی هدفی است که با هدایت الهی به آن هدف میرسد.

۱۵- معنا و مفهوم هدایت و راهنمایی این است که مقصد و هدفی باشد تا موجودات خود را به آن برسانند.

۱۶- برای هدایت و راهنمایی انسان علاوه بر هدایت عامه، هدایتی دیگر هم مطرح است که نام آن هدایت تشریحی است.

۱۷- شیوه هدایت در موجودات متفاوت است زیرا ساختمان وجودی موجودات در آفرینش متفاوت است پس میان هدف و خلقت تناسب رعایت شده است.

۱۸- علت وجه تمایز موجودات با یکدیگر همان ویژگی ها و ارزش های وجودی موجودات در آفرینش است.

۱۹- امام موسی کاظم (ع) به هشام بن حکم فرمود آن کس که عقلش کاملتر است، رتبه اش در دنیا و آخرت بالاتر است.

۲۰- بر اساس فرمایش امام موسی کاظم (ع) خداوند برای هدایت انسان دو حجت آفرید: حجت آشکار، نبی - حجت نهان، عقل.

۲۱- از نظر موسی کاظم (ع) کسانی در تعقل و تفکر برترند که نسبت به فرمان الهی داناترند.

۲۲- عقل وسیله فهم پیام الهی است.

۲۳- کسانی که تفکر را در خود پرورش میدهند به فهم عمیق در دین دست می یابند..

۲۴- صحیح ترین و مطمئن ترین پاسخ به نیازهای بنیادین را دین یا وحی الهی در اختیار انسان قرار میدهد.

۲۵- حجت به معنای قانع کردن یا محکوم کردن به کار میرود.

۲۶- نکاتی که انسان هنگام پاسخ دادن به نیازهای بنیادین باید آنها را مورد توجه قرار دهد:

الف) جامع و شامل باشد

ب) درست و قابل اعتماد باشد

ج) ناظر به آینده ابدی انسان در سرای دیگر باشد.

۲۷- با کنار هم قرار گرفتن عقل و وحی می توان به پاسخ های اساسی دست یافت. زیرا

الف) هر برنامه ای غیر از برنامه ی خداوند نمی تواند پاسخ درستی به آن نیازها بدهد و انسان زیان خواهد کرد.

ب) قرآن چنین کسی را «ناسپاس» نامیده است.

سوالات چند گزینه ای

۲۸- در پاسخ به سؤال «چرا دستاوردهای علمی انسان نمیتواند پاسخگوی نیازهای بنیادین باشد؟» کدام گزینه درست نیست؟

الف) چون دستاوردهای علمی بشر حاصل اندیشه و تحقیق خودش است فلذا از اعتبار زیادی برخوردار نیست.

ب) چون دستاوردهای علمی بشر از عقل و علم بشری نشأت میگیرد و عقل و علم بشر بخاطر محدودیتهايش قابل اعتماد نیست.

ج) چون نیازهای بنیادین انسان صرفاً در حوزه تعالیم آسمانی است فلذا اجازه اظهار نظر به دستاوردهای علمی بشر داده نمیشود.

د) عقل و علم بشری تابع محسوسات است فلذا دستاوردهای ناشی از آن فاقد اعتبار است.

۲۹- آیا می توان پاسخ به نیازهای بنیادین انسان را به سلیقه فردی و شخصی واگذار کرد؟

الف) خیر، چون سلیقه ها متنوع و متضاد است و امر مهمی همچون نیازهای بنیادین را نمی توان با سلیقه ها حل کرد.

ب) بلی، چون سلیقه ها متنوع و متضاد است فلذا نمی توان سلیقه های افراد را نادیده گرفت.

ج) خیر، چون بطور کلی نیازهای بنیادین بشر را علوم تجربی با کشفیات علمی تعیین میکند

د) بلی، چون افراد هم عقل دارند و هم اختیار، فلذا با این دو موهبت میتوانند نیازهای بنیادین خود را پاسخ گویند.

۳۰- به ترتیب کدام مورد میتواند نیازهای بنیادین انسان را پاسخ دهد؟

الف) خدا- دین   ب) عقل- فطرت

ج) جامعه- عقل   د) فطرت- جامعه

۳۱- کدام یک از نیازهای برتر انسان به عنوان نیاز جامع و مهم محسوب می شود؟

الف) درک هدف زندگی   ب) کشف راه درست زندگی

ج) درک آینده خویش   د) درک جایگاه او در نظام هستی

۳۲- در بیت «هر که او بیدارتر، پر دردتر/ هر که او هوشیارتر رخ زرد تر» دلیل درد نشانه ی ..... می باشد.

الف) جدی تر بودن نیازهای بنیادین ب) بیداری و هوشیاری

ج) فطری بودن نیازهای بنیادین د) دغدغه و درد متعالی

۳۳- احساسات شخصی و سلیقه ای، به این دلیل پاسخ گوی نیازهای برتر انسان نیست که.....

الف) احساسات و سلیقه، متغیر و متبدل اند.

ب) هر نیازی راه پاسخ گویی خاص خود را می طلبد.

ج) آن گونه از نیازها، فراتر از احساسات و سلیقه اند.

د) نیازهای برتر، همراه با دل مشغولی و دغدغه و درد متعالی اند.

۳۴- با توجه به کدام گزینه راهنمایی و هدایت معنا پیدا می کند؟

الف) هنگامی انسان اختیار داشته باشد.

ب) هنگامی که انسان بتواند از عقلش استفاده کند.

ج) هنگامی که انسان به کمک وحی نتواند به سوی هدف و مقصد مورد نظرش حرکت کند.

د) هنگامی که مقصد و هدفی در کار باشد و شخص بخواهد خود را به آن برساند.

درستی یا نادرستی گزاره های زیر را با (ص/غ) مشخص کنید.

۳۵- انسان به کمک عقل خود بسیاری از مجهولات و مسائل را در می یابد و پاسخ می دهد.

۳۶- انسان می تواند به تنهایی و با اتکاء به اندیشه خود پاسخ نیازهای بنیادین خود را بدهد.

۳۷- انسان اگر عاقلانه بیندیشد راه دست یابی به همه نیازهایش برای وی مشخص شده است.

۳۸- از ویژگی های پاسخ به نیازهای بنیادین مطلب فوق «محدودیت عمر انسان در کسب تجربه های مختلف» از نوع پاسخ های کاملا درست و قابل اعتماد می باشد.

۳۹- راه زندگی یا «چگونه زیستن» مربوط به نیاز درک آینده خویش می باشد.

۴۰- صحیح ترین و مطمئن ترین پاسخ به نیازهای بنیادین را دین یا وحی الهی در اختیار انسان قرار میدهد.

۴۱- شیوه هدایت در موجودات متفاوت است زیرا ساختمان وجودی موجودات در آفرینش متفاوت است پس میان هدف و خلق تناسب رعایت شده است

۴۲- هر شخصی با استفاده از اطلاعات کافی درباره جهان بعد از مرگ در خواهد یافت که «راه درست زندگی» چیست.

۴۳- انسان به کمک عقل خود بسیاری از مجهولات و مسائل را در می یابد و پاسخ می دهد.
۴۴- وجود دغدغه و درد در انسان نشانه ی درد متعالی و هوشیاری انسان است.
۴۵- خدای جهان ، آفریدگاری حکیم است؛ یعنی هر موجودی را برای هدفی معین خلق می کند مربوط به هدایت ویژه ی انسان است.
جا های خالی را با کلمات مناسب پر کنید .
۴۶- خداوند پاسخ به نیازهای طبیعی و غریزی را در ..... آماده کرده و راه ..... آگاهی از آن ها را به انسان داده است.
۴۷- آشنایی با نیاز سوم، ..... همیشه با طرح سوال ..... آغاز می شود.
۴۸- این ویژگی ها و ارزش های خدادادی، متناسب با هدف خلقت انسان، یعنی، ..... می باشد.
۴۹- طبق فرمایش امام کاظم (ع) خداوند دو حجت بر مردم داده: حجت ..... همان ..... و حجت ..... همان ..... می باشد.
۵۰- عقل وسیله ..... است که در پرتو آن ..... و ..... فهمیده می شود.
۵۱- انسان به کمک عقل خود متوجه می شود که نمی تواند پاسخ برخی از مسائل بنیادین را به طور کامل بدهد و برای این گونه مسائل نیازمند ..... است.
۵۲- امام کاظم (ع) به شاگردش فرمود: ای هشام خداوند رسولانش را به سوی بندگان نفرستاد جز برای آن که این بندگان در ..... تعقل کنند.
۵۳- امام کاظم (ع) به شاگردش فرمود: ای هشام خداوند رسولانش را به سوی بندگان نفرستاد، جز برای آن که این بندگان در پیام الهی تعقل کنند. کسانی این پیام را بهتر می پذیرند که از ..... برخوردار باشند.
۵۴- انسان فکور و ..... می داند که باید راهی را برای زندگی انتخاب کند که به آن ..... باشد.
د) به سوالات پاسخ کوتاه دهید
۵۵- نیازهای برتر یا بنیادین انسان کدامند؟
۵۶- برای پاسخ گویی به نیازهای برتر به چه نکاتی باید توجه کرد؟
۵۷- خدای جهان آفریدگاری حکیم است، یعنی چه؟
۵۸- چه زیان و خسارتی انسان را تهدید می کند؟
۵۹- چه پاسخی به بنیادی ترین نیازهای انسان، راهگشا و اطمینان بخش است. فقط نام ببرید؟

۶۰- «۲ مورد» از نیازهای طبیعی انسان را ذکر کنید؟

۶۱- ویژگی و ارزشهایی که خداوند در وجود انسان قرار داده است، سبب چه چیزی شده است؟

۶۲- چرا باید پاسخ به نیازهای برتر همه جانبه باشد؟

۶۳- چرا غفلت و بی توجهی به نیازهای برتر کاردرستی نیست؟

۶۴- دو ویژگی مهم انسان که سبب تمایز بنیادین او از سایر موجودات می شود؛ کدام است؟

۶۵- انسان چگونه می تواند به سوال های اساسی دست پیدا کند؟

۶۶- دو ویژگی انسان که در هدایت او تأثیر دارند، کدامند؟

۶۷- وسیله فهم پیام الهی چیست؟

۶۸- خدای جهان، خالق (آفریدگاری) حکیم است، یعنی چه؟

۶۹- سه مورد از نیازهای بنیادین انسان را نام ببرید؟

کشف ارتباط

۷۰- هریک از موارد زیر بر کدام یک از «نیازهای برتر یا بنیادین» دلالت دارد؟

الف) دغدغه اصلی انسان خردمند این است که او فقط یک بار دنیا می آید.

ب) انسان با این سوال اساسی «نحوه ی زندگی او پس از مرگ چگونه است» رو به رو است.

ج) انسان می خواهد بداند «برای چه زندگی می کند».

www.my-dars.ir

بخش آیات

۷۱- با استناد به ایه به سوالات پاسخ دهید «وَالْعَصْرِ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَّصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَّصَوْا بِالصَّبْرِ»

الف) خداوند در این سوره به چه چیزی سوگند خورده است؟ و چرا؟

ب) چه نکاتی می توان از آیه استنباط کرد؟

ج) براساس آیه چه زیان و خسارتی انسان را تهدید می کند؟

د) با تدبیر در آیه چه کسانی دچار خسارت و زیان نمی شوند؟

۷۲- با تدبر و تفکر در آیه به سوالات پاسخ دهید «إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا»

الف) با استناد به آیه قرآن چه کسی را ناسپاس معرفی می کند؟

ب) با تدبر در آیه علت ناسپاسی افراد چیست؟

ج) با تدبر در آیه آثار و پیامد ناسپاسی برای انسان را با ذکر یک مثال بنویسید؟

۷۳- با توجه به آیه «إِنَّ الْخَاسِرِينَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ» انسان چگونه سرمایه وجودی خود را از دست می دهد؟

سوالات تشریحی

۷۴- توضیح دهید که چرا نیاز به «کشف راه درست زندگی» جامع نیازهای بنیادین زندگی بشری است؟

۷۵- علت توجه و اهمیت دادن به نیاز «کشف راه درست زندگی» چیست؟ دلیل خود را شرح دهید؟

۷۶- چه رابطه ای میان کشف راه درست زندگی با سایر نیازهای برتر انسان وجود دارد؟

۷۷- چرا پاسخ به «نیازهای برتر انسان» باید کاملاً درست و قابل اعتماد باشد؟ (شهریور ۸۸، خرداد ۹۲)

۷۸- آیا می توان با تکیه بر علم و دانش بشری پاسخ کامل و جامعی به نیازهای بنیادین داد؟ چرا؟

۷۹- چه کسی می تواند انسان را در جهت پاسخ گویی درست به نیازهای بنیادین رهنمون نماید؟

۸۰- چرا پاسخ به نیازهای بنیادین انسان باید «همه جانبه» باشد؟

۸۱- چرا هدایت یک اصل عام و همگانی در نظام خلقت است؟ توضیح دهید؟

۸۲- وسیله ی فهم پیام الهی چیست و چه کسانی از آن درک عمیق تری خواهند داشت؟

۸۳- توضیح دهید، آیا انسان می تواند پاسخ دادن به این نیازها را نادیده بگیرد و براساس ضرب المثل «هر چه پیش آید خوش آید» رفتار نماید؟

۸۴- انسان با کمک چه ابزارهایی می تواند راه صحیح زندگی را بیابد؟

۸۵- منظور از حجت آشکار و حجت نهان در کلام امام کاظم (ع) چیست؟

۸۶- ویژگی هایی که سبب تمایز بنیادین انسان با سایر موجودات می شود را به طور کامل شرح دهید

۸۷- دو ویژگی انسان که در هدایت او تأثیر دارند ، کدامند ؟

۸۸- پاسخ های صحیح به نیاز های بنیادین باید دارایی چه ویژگی های داشته باشد ؟

۸۹- چرا شیوه هدایت موجودات متفاوت است ؟

۹۰- توضیح دهید چگونه هدایت خداوند از مسیر دو ویژگی اساسی انسان با سایر مخلوقات (عقل و اختیار) می گذرد ؟

۹۱- اگر خداوند به سوال های اساسی انسان پاسخ ندهد و او را رها کند انسان در قیامت می تواند چه پاسخی دهد؟

درس دوم: تداوم هدایت

نکات

۹۲- قرآن کریم منشأ اصلی اختلافات و چند دینی را از ناحیه آن دسته رهبران دینی می داند که به خاطر حفظ منافع دنیوی ، پیامبر جدید را انکار می کردند.

۹۳- دین یعنی راه سعادت انسان که از جانب خداوند از طریق وحی به پیامبران ابلاغ شده تا در اختیار انسان قرار گیرد.

۹۴- فطرت به معنای نوع خاص خلقت است که انسان دارای خلقت خاص است.

۹۵- فطرت آن ویژگی مشترکی است که انسانها را از انواع دیگر موجودات جدا ساخته و نوع انسانی را پدید می آورد.

۹۶- «أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ» بیانگر برنامه و دین واحد از جانب خداوند به مردم است که نام آن اسلام است.

۹۷- محورهای اصلی برنامه همه پیامبران عبارت انداز: ایمان به خدا، ایمان به معاد، ایجاد عدالت، ایمان به پیامبران، بندگی و عبادت خدا با دوری از زشتی و کسب فضایل اخلاقی.

۹۸- علل فرستادن پیامبران متعدد عبارت اند از:

الف) رشد تدریجی سطح فکر مردم

ب) تحریف تعلیمات پیامبران پیشین

ج) استمرار و پیوستگی در دعوت

۹۹- پیامبر اسلام فرموده: «ما انبیاء مأمور شدیم تا با مردم به اندازه عقلشان سخن بگوییم» مربوط به پایین بودن سطح درک

انسانهاست.

۱۰۰- لازمه استقرار و ماندگاری یک دعوت تبلیغ دائمی و مستمر آن است.

۱۰۱- اصول دعوت پیامبران یکسان بوده است و فقط در برخی احکام فرعی متناسب با شرایط روز جوامع آنها تفاوت داشته اند.

۱۰۲- متعدد بودن پیامبران به معنای تعدد در دین نیست.

۱۰۳- منشا اختلاف و وجود چند دین، مخالفت دسته ای از رهبران دینی در مقابل پیامبران جدید است.

۱۰۴- اسلام به معنای تسلیم بودن در برابر خداوند است.

۱۰۵- تداوم دعوت تبلیغ پیامبران سبب شد تا تعالیم الهی جزء سبک زندگی و آداب و فرهنگ مردم شود تا دشمنان نتوانند براحتی کنار بگذارند.

-سوالات چهار گزینه ای

۱۰۶- وجود ویژگیهای فطری مشترک در میان انسانها کدام یک از موارد زیر را برای ما اثبات می کند؟
الف) تعدد پیامبران ب) ختم نبوت ج) کثرت گرای در دین د) واحد بودن دین

۱۰۷- کدام یک از موارد زیر، بیانگر منشا اختلاف و چند دینی است؟
الف) تحریف شدن کتب آسمانی توسط پیروان ادیان
ب) ایستادگی رهبران دینی در مقابل پیامبر جدید و نپذیرفتن آنها
ج) نادیده گرفتن امور مشترک فطری
د) وجود امامانی معصوم بعد از هر پیامبری

۱۰۸- مفهوم حدیث شریف « نَحْنُ مَعَاشِرُ الْأَنْبِيَاءِ أُمَرْنَا أَنْ نَتَكَلَّمَ النَّاسَ عَلَى قَدْرِ عَقُولِهِمْ » کدام است.
الف) پیامبران باید با مردم معاشرت کنند
ب) پیامبران باید با زبانی که مردم تکلم میکنند سخن بگویند.
ج) پیامبران باید در خور فهم مردم و به زبان آنها سخن بگویند. د) پیامبران باید با عاقلترین انسانها سخن بگویند.

۱۰۹- مهمترین پیام آیه شریفه « مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ ..... » کدام است؟
الف) حضرت محمد (ص) خاتم پیامبران ب) حضرت محمد (ص) رسول الله است.
ج) حضرت محمد (ص) پدر کسی نیست. د) محمد (ص) از رجال عرب بود.

-درستی یا نادرستی گزاره های زیر را با (ص / غ) مشخص کنید.

۱۱۰- راه و روشی که خداوند برای انسان ها برگزیده اسلام است .

۱۱۱- منظور از فطرت انسان، آفرینش خاص انسان و ویژگی های که خداوند در اصل آفرینش او قرار داده است .
۱۱۲- محتوای اصلی دعوت همه پیامبران الهی یکسان نیست .
۱۱۳- تعالیم پیامبران در برخی از احکام فرعی تفاوت دارد مانند نماز .
۱۱۴- یکی از علل آمدن پیامبران متعدد، رشد تدریجی فکر و اندیشه و امور مربوط به آن مانند دانش و فرهنگ می باشد.
۱۱۵- محتوای اصلی دعوت پیامبران یکسان بوده و همه آنها آورنده یک دین بوده اند.
۱۱۶- همه پیامبران، امت های خود را به نماز دعوت می کردند اما در شکل و تعداد آنها تفاوت هایی بوده؛ این قبیل تفاوت ها، سبب تفاوت در اصل دین شده است.
۱۱۷- رشد تدریجی فکر و اندیشه و امور مربوط به آن، مانند دانش و فرهنگ می باشد.
۱۱۸- هر پیامبری که مبعوث می شد، بیانش در سطح فهم و درک مردم زمان خودشان بوده است.
- جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید .
۱۱۹- لازمه استقرار و ماندگاری یک دعوت ..... و ..... است.
۱۲۰- معارف اسلام به گونه ای است که ..... می توانند از درون آن با توجه به نیازهای جدید بوجود آمده قوانین را استخراج کنند و در ..... قرار دهند.
۱۲۱- یکی از راه هایی که اسلام برای پاسخ گویی به نیازهای جدید پیش بینی کرده، ..... است.
۱۲۲- دین به معنای ..... و ..... است.
۱۲۳- محتوای اصلی دعوت پیامبران ..... است.
۱۲۴- هر پیامبری دین الهی را متناسب با ..... برای قوم و دوره خود تبلیغ می کند.
۱۲۵- خداوند یک دین برای پیامبران تشریح کرده و از آنان خواسته ..... و ..... نکنند.
۱۲۶- قرآن کریم منشاء اصلی اختلافات و چند دینی را از ناحیه آن دسته ..... که بخاطر ..... پیامبر جدید را انکار می کردند.
به سوالات پاسخ کوتاه دهید

۱۲۷- دو مورد از اصول ثابت دعوت انبیاء را ذکر کنید؟

۱۲۸- دو مورد از ویژگی های فطری مشترک انسان ها را نام ببرید؟

۱۲۹- از محورهای اصلی برنامه پیامبران دو مورد را بنویسید

۱۳۰- فطرت از چه کلمه ای گرفته شده است و به چه معنی است؟

۱۳۱- علل آمدن پیامبران متعدد را نام ببرید؟

۱۳۲- وجود دو یا چند دین در یک زمان نشانگر چیست؟

۱۳۳- این مطلب « پیامبران دین الهی را درخور و فهم و اندیشه انسانهای دوران خود بیان می کنند و متناسب با درک آنان سخن می گویند» به کدام یک از عوامل آمدن پیامبران متعدد اشاره دارد؟

۱۳۴- لزوم استمرار دعوت پیامبران سبب چه چیزی شده است.

۱۳۵- مفهوم دین واحد چیست؟

۱۳۶- تحریف تعلیمات پیامبران پیشین چه زمانی اتفاق می افتاد؟

۱۳۷- خداوند از پیامبران می خواهد در چه چیزی تفرقه نکنند؟

۱۳۸- دین مورد قبول نزد خداوند کدام است

بخش آیات و احادیث

۱۳۹- حدیث «انا معاشر الانبیاء امرنا ان نكلم الناس على قدر عقولهم» به کدام یک از علل آمدن پیامبران متعدد اشاره دارد؟

۱۴۰- با استناد به حدیث به سوالات پاسخ دهید «ما انبیاء مأمور شده ایم که با مردم به اندازه عقلشان سخن بگوییم»

اولاً) مربوط به کدامیک از فلسفه تعدد پیامبران است؟

ثانیاً) از این حدیث رسول اکرم، چه نکته ای در خصوص علل تعدد پیامبران دریافت میکنید.

ثالثاً) براساس حدیث حقیقت بعثت همه پیامبران چیست؟

به سوالات پاسخ کامل دهید:

۱۴۱- علت ارسال پیامبران متعدد برای انسان را بنویسید.

۱۴۲- چرا خداوند یک برنامه کامل در اختیار انسانها گذاشته است؟ علت و سبب اصلی آن چیست؟

۱۴۳- علت از بین رفتن تعلیمات پیامبر قبل یا تحریف کلی آن تعلیمات، چیست؟

۱۴۴- منشأ اختلاف و چند دینی در میان پیروان ادیان مختلف چیست؟

۱۴۵- چند مورد از اصول ثابت دعوت انبیاء را بنویسید.

۱۴۶- تعدد و اختلاف در دین ناشی از چیست؟

۱۴۷- از عوامل جاودانگی شریعت پیامبر اکرم (ص) «تحریف تعلیمات پیامبران پیشین» را توضیح دهید؟

۱۴۸- اگر خداوند یک دین برای انسانها فرستاده است، پس چرا اکنون ادیان الهی مختلفی در جهان وجود دارد؟ (ذکر یک مثال)

۱۴۹- محورهای اصلی برنامه دین واحد را بنویسید؟

۱۵۰- از علل آمدن پیامبران متعدد «رشد تدریجی سطح فکر مردم» را توضیح دهید.

۱۵۱- از علل آمدن پیامبران متعدد «لزوم استمرار در دعوت و ترویج پیوسته آن» را توضیح دهید؟

۱۵۲- آیا تعدد پیامبران به معنای تعدد و اختلاف در دین و اصول دعوت آنان است؟ توضیح دهید.

۱۵۳- منشأ اختلاف و چند دینی را از نظر قرآن بنویسید؟

درس سوم: آخرین پیامبر

نکات:

۱۵۴- پیامبر اکرم (ص) در اجتماعات مختلف، خود را به عنوان آخرین پیامبر الهی معرفی می کرد تا کسی پس از ایشان ادعای

پیامبری نکند.

۱۵۵- تعیین نیاز به پیامبر یا عدم نیاز با تشخیص خداوند است.

۱۵۶- تعیین زمان ختم نبوت بر عهده خداوند است.

۱۵۷- عوامل بی نیازی از پیامبر جدید:

الف) آمادگی جامعه بشری برای دریافت برنامه کامل زندگی است (در واقع انسان ها وارد دوره شده بودند که می توانستند با تفکر در برنامه ارسال شده از سوی خدا، نیازهای هدایتی خود را در طول زمان های مختلف پاسخ دهند)

ب) حفظ قرآن کریم از تحریف (کوشش مسلمانان، عنایت الهی، اهتمام پیامبر (ص) سبب شد این کتاب دچار تحریف نشود)

ج) وجود امام معصوم پس از پیامبر (ص) (وجود معصوم پس از پیامبر سبب شد مسئولیت های پیامبر به جز دریافت وحی تداوم یابد)

د) پویایی و روز آمد بودن دین اسلام (دینی می تواند ماندگار باشد که به سوال ها و نیاز های مردم در همه مکان ها و زمان ها پاسخ گو باشد دین اسلام این ویژگی اساسی را دارد.)

۱۵۸- انسان در زندگی فردی و اجتماعی دو دسته نیاز دارد:

الف) نیاز ثابت   ب) نیاز متغیر

۱۵۹- دادن اختیارات خاص به حاکم اسلامی: حاکم می تواند در شرایط خاص برای حفظ مصالح عمومی قوانینی وضع و اجرا کنند.

سوالات چهار گزینه ای

۱۶۰- کدام یک از موارد ذیل از عوامل ختم نبوت نمی باشد؟

الف) آمادگی جامعه بشری برای دریافت برنامه کامل زندگی

ب) وجود امام معصوم پس از پیامبر اکرم (ص) www.my-dars.ir

ج) پیش بینی راه های پاسخگویی به نیازهای زمانه

د) نیاز های ثابت و متغیر

۱۶۱- کدام یک از موارد زیر علت آمدن پیامبران متعدد را بیان نمیکنند.

الف) تحریف تعلیمات پیامبران پیشین

ب) آمادگی جامعه بشری برای دریافت برنامه کامل زندگی

ج) وجود امامان بعد از رسول اکرم (ص)

د) استمرار در دعوت و ترویج پیوسته آن

<p>۱۶۲-مهمترین پیام آیه شریفه «وَلَكِنَّ رَسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ...» کدام است؟ الف)محمد(ص) خاتم پیامبران است. ب)حضرت محمد(ص) رسول الله است. ج) حضرت محمد (ص) پدر کسی نیست. د)محمد(ص)از رجال عرب بود.</p>
<p>۱۶۳-تعیین امام معصوم بر عهده چه کسی است؟ الف)خدا ب)پیامبر ج)مردم د)خدا و پیامبر (ص)</p>
<p>۱۶۴-پایین بودن سطح درک انسان ها مربوط به کدام یک از عوامل ختم نبوت است الف)حفظ قرآن کریم از تحریف ب)وجود امام معصوم پس از پیامبر اکرم(ص) ج)آمادگی جامعه بشری برای دریافت برنامه کامل زندگی د)پویایی و روز آمد بودن دین اسلام</p>
<p>-درستی یا نادرستی گزاره‌های زیر را با (ص / غ) مشخص کنید.</p>
<p>۱۶۵-تعیین امام معصوم از طرف خداوند سبب شد از مسئولیت های پیامبر فقط دریافت وحی ادامه یابد.</p>
<p>۱۶۶-در عصر نزول قرآن مردم حجاز سطح فرهنگی پایینی داشتند.</p>
<p>۱۶۷-یکی از عوامل حفظ قرآن از تحریف تلاش و کوشش مسلمانان می باشد.</p>
<p>۱۶۸-سطح فرهنگی مردم حجاز سبب شد قرآن کریم از تحریف حفظ شود.</p>
<p>۱۶۹-نیاز های ثابت همواره برای بشر وجود داشته و از بین نمی رود.</p>
<p>۱۷۰-از اختیارات حاکم اسلامی است که از تولید ملی حمایت کرده و اشتغال جوانان را فراهم کند.</p>
<p>۱۷۱-دین اسلام برای تامین هر کدام از نیاز ها و قوانین ثابت برنامه مشخص پیش بینی نکرده است.</p>
<p>۱۷۲-تشخیص نیاز های متغیر بر عهده مردم است.</p>
<p>جا های خالی را با کلمات مناسب پر کنید</p>
<p>۱۷۳-تعیین زمان ختم نبوت با ..... است.</p>
<p>۱۷۴-از ویژگی های دین اسلام .....نیاز های بشر در دوره های .....است.</p>
<p>۱۷۵-نیاز های متغیر از.....نیاز های .....پدید می آیند.</p>
<p>۱۷۶-دین اسلام برای تامین هر کدام از نیاز ها،قوانین ..... و ..... دارد.</p>
<p>۱۷۷-یکی از عوامل بی نیازی از آمدن پیامبر(ص)،.....از .....است.</p>

۱۷۸- انسان در زندگی اجتماعی با دو دسته نیاز؛ یکی..... و دیگری ..... مواجهه است.

۱۷۹- دین آخرین پیامبر الهی ..... برنامه برای هدایت تمامی انسانها در همه ..... است.

۱۸۰- خداوند یک دین و یک راه برای هدایت انسانها فرستاده است که از آن به ..... تعبیر می شود.

۱۸۱- تنها دینی می تواند مردم را به رستگاری دنیا و آخرت برساند. که همان، ..... است.

۱۸۲- هر یک از نیازهای متغیر را ..... و ..... براساس اصل ثابت و با تحقیق در ..... و ..... معین می کنند.

سوالات پاسخ کوتاه

۱۸۳- از عوامل بی نیازی از آمدن پیامبر جدید یک مورد را بنویسید؟

۱۸۴- با توجه به قاعده حرج و اصل ثابت شیوه داد و ستد در قرآن کریم چگونه بیان شده است

۱۸۵- ویژگی دین ماندگار چیست؟

۱۸۶- کدام مسئولیت پیامبر (ص) بعد از حیات ایشان ادامه نمی یابد.

۱۸۷- چرا تعیین زمان ختم نبوت با خداست؟

۱۸۸- دلیل دریافت کاملترین برنامه زندگی بشر در عصر نزول قرآن چیست؟

۱۸۹- چه عواملی سبب حفظ قرآن کریم از تحریف شد؟

۱۹۰- چرا پیامبر (ص) خود را به عنوان آخرین پیامبر معرفی کرد؟

۱۹۱- آمدن پیامبر جدید و آوردن کتاب جدید نشانگر چیست؟

۱۹۲- وجود دو یا چند دین در یک زمان نشانگر چیست؟

- آیات و احادیث

۱۹۳- چه نکته ای از آیه مقابل استنباط می شود: «وَلَكِنْ رَسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ...» (احزاب/۴۰)

۱۹۴- با تفکر در آیه به سوالات زیر پاسخ دهید: «احل الله البيع و حرم الربا»

الف) به کدام یک از ویژگی های دین اسلام اشاره می کند؟

ب) کدام قاعده قابل استنباط است؟

ج) پیام مهم آیه چیست؟

۱۹۵- با اندیشه در آیه به سوالات پاسخ دهید: «وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ» (حج/۷۸)

الف) کدام قاعده از آیه قابل استنباط است؟

ب) چگونه اختیارات حاکم اسلامی قابل استنباط است؟

ج) مهمترین نکته در خصوص قوانین متغیر بر اساس آیه چیست؟

۱۹۶- پیام آیه «وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ» را بنویسید.

-سوالات تشریحی

۱۹۷- چرا خداوند یک برنامه کامل در اختیار انسانها گذاشته است؟ علت و سبب اصلی آن چیست؟

۱۹۸- وجود امام معصوم پس از پیامبر، سبب چه چیز می شود؟

۱۹۹- چرا قرآن کریم نیازی به تصحیح ندارد؟

۲۰۰- دریافت برنامه کامل زندگی و عمل به آن چه عواقبی برای انسان به دنبال دارد؟

۲۰۱- از عوامل ختم نبوت پویایی و روز آمد بودن دین اسلام را توضیح دهید؟

۲۰۲- نیاز های ثابت و نیاز های متغیر را با یک مثال توضیح دهید؟

۲۰۳- با آمدن آخرین پیامبر، وظیفه کسانی که پیرو پیامبران پیشین بوده اند، چیست؟

۲۰۴- اسلام برای حاکم نظام اسلامی چه اختیاراتی را در نظر گرفته است؟

۲۰۵- اختیار ویژه حاکم اسلامی در نظام اسلامی را بررسی کنید؟

درس چهارم: معجزه جاودان

نکات

۲۰۶- قرآن کریم آخرین کتاب الهی است ..

۲۰۷- پیامبران الهی نشانه هایی داشتند که نشان می داد از طرف خدا آمده اند و در ادعای خود صادق اند .

۲۰۸- انسان های حقیقت طلب وقتی با دعوت پیامبران مواجه می شدند از آنان برای ایمان آوردن نشانه می خواستند .

۲۰۹- پیامبران به اذن خدا کارهای خارق العاده ای که مخالفان از مقابله با آن عاجز بودند انجام می دادند که این کارهای خارق العاده را معجزه می گویند .

۲۱۰- معجزه های حضرت موسی عبارتند از : عصایی که به ماری بزرگ تبدیل می شد ، نوری که به هنگام بیرون آمدن دست او از گریبانش ، همه جا را روشن می کرد .

۲۱۱- معجزه های حضرت عیسی عبارتند از : شفا دادن بیمار لاعلاج ، زنده کردن مردگان ، خبر دادن از آذوقه های داخل خانه ها .

۲۱۲- رابطه ی رسالت پیامبر با معجزه اش در این است که هم رسالت و هم معجزه ی او هر دو همیشگی است .

۲۱۳- معجزه لطف الهی در جهت هدایت انسان هاست .

۲۱۴- معجزه حجتی محکم در برابر حقیقت جویان است.

۲۱۵- آسان ترین راه برای مخالفان بر غیر الهی نشان دادن اسلام، آوردن سوره ای مشابه یکی از سوره های قرآن است .

۲۱۶- معجزه ی پیامبر از نوع کتاب و علم و فرهنگ است تا شاهدی حاضر بر نبوت پیامبر باشد .

۲۱۷- نشانه های لفظی و ظاهری اعجاز قرآن از طریق فصاحت ، بلاغت ، زیبایی های لفظی ، ساختار موزون کلمه ها و جمله ها و رسایی در معنا می توان پی برد .

۲۱۸- زیبایی و شیرینی بیان ، موزون بودن کلمه ها و رسایی تعبیرات در طول تاریخ سبب شده که کتاب قرآن در افکار و نفوس نفوذ کند .

۲۱۹- اعجاز لفظی قرآن همان مقوله ی زیبایی هنری است .

۲۲۰- نشانه ی معنایی و محتوایی قرآن در آن است که همه ی انسان ها را به آوردن سوره ای مشابه یکی از سوره های قرآن دعوت کرده است .

۲۲۱- ویژگیهای اعجاز معنوی قرآن عبارتند از :

الف) انسجام و وحدت درونی در عین نزول تدریجی ؛ قرآن در طول ۲۳ سال نازل شده و دارای ۶۲۳۶ آیه است. هیچ تضادی ما بین نازل شدن قرآن در زمانهای مختلف درباره ی موضوعات آن وجود ندارد . خود قرآن می فرماید « أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ وَ كُو

كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوْ جَدُوا فِيهِ إِخْتِلَافًا كَثِيرًا: آیا در قرآن تفکر نمی کنید که اگر از غیر خدا بود در آن ناسازگاری بسیار می یافتید. »

ب) تأثیر ناپذیری و تبعیت نکردن از فرهنگ و عقاید زمان ؛ یعنی قرآن از هیچکدام از افکار ، عقاید ، آداب و رسوم جامعه ی جاهلی (مانند زنده به گور کردن دختران و زنان، تبدیل شدن خانه کعبه به خانه بت ها) تبعیت نکرده است .بالاترین جنبه اعجاز قرآن کریم است.

ج) جامعیت و همه جانبه بودن : در مدت بیست و سه سال نازل شده است و به همه ی موضوعات پرداخته ، از موارد علمی گرفته تا موارد غیبی از دنیا و آخرت ، زندگی فرشتگان ، کرات دیگر را در بردارد و عالی ترین راهنما در همه ی موارد برای انسان هاست .

د- ذکر نکات علمی بی سابقه: قرآن کریم برخی نکات علمی بی سابقه اشاره می کند که در تمام دنیایی آن روز بی سابقه بود از جمله نیروی جاذبه ، انبساط جهان

-سوالات چهار گزینه ای

۲۲۲- به استناد تاریخ، اگر سند نبوت و حقانیت پیامبر (ص) از نوع ..... نبود، نمی توانست ..... باشد.

الف) علم و کتاب و فرهنگ - شاهی حاضر بر نبوت ایشان

ب) سخنی فصیح و ادیبانه با اعجاز لفظی و ظاهری - شاهی حاضر بر نبوت ایشان می باشد.

ج) علم و کتاب و فرهنگ - سیمای درخشان آن پس از قرن ها آشکار می شود.

د) سخنی فصیح و ادیبانه با اعجاز لفظی و ظاهری - سیمای درخشان آن پس از قرن ها آشکار می شود.

۲۲۳- عبارات «اصلاح جامعه» و «رسایی معنا» و «از هر چیز دو گونه آفریدیم» به ترتیب مربوط به کدام جنبه ی اعجاز قرآن می باشد؟

الف) اعجاز محتوایی - اعجاز لفظی - اعجاز علمی ب) اعجاز محتوایی - اعجاز علمی - اعجاز محتوایی

ج) اعجاز محتوایی - اعجاز علمی - اعجاز لفظی د) اعجاز محتوایی - اعجاز لفظی - اعجاز معنوی

۲۲۴- معجزات ید بیضاء و شفا دادن بیماران لاعلاج مربوط به کدامیک از پیامبران الهی است ؟

الف) هر دو از معجزات حضرت موسی (ع) ب) هر دو از معجزات حضرت عیسی (ع)

ج) ید بیضاء معجزه حضرت موسی (ع) و شفا ی بیماران لاعلاج معجزه عیسی (ع)

(د) يد بيضاء معجزه حضرت عيسى(ع) وشفای بیماران لاعلاج معجزه موسى(ع)

۲۲۵- سران مگه در اوایل بعثت افرادی را مأمور کرده بودند که نگذارند مردم به خانه پیامبر(ص) رفت و آمد کنند و آیات قرآن را بشنوند. زیرا می دانستند این آیات هر شنونده ای را تحت تاثیر قرار می دهد. این مطلب بیانگر کدامیک از جنبه های اعجاز قرآن میباشد؟

الف) نشانه های لفظی و ظاهری (ب) نشانه های محتوایی و معنایی

ج) امی بودن آورنده قرآن (د) جامعیت و همه جانبه بودن قرآن

۲۲۶- ساختار موزون کلمه ها و جمله ها و رسایی در معنا با وجود ایجاز و اختصار مربوط به کدامیک از جنبه های اعجاز قرآن میشود؟

الف) نشانه های محتوایی و معنایی (ب) امی بودن آورنده قرآن

ج) نشانه های لفظی و ظاهری قرآن (د) انسجام در نزول تدریجی قرآن

۲۲۷- آیه زیر بیانگر کدامیک از موارد داده شده زیر است؟

«لَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا» اگر (قرآن) از نزد غیر خدا بود در آن اختلاف بسیار می یافتند.»

الف) انسجام و وحدت درونی در عین نزول تدریجی (ب) جامعیت قرآن

ج) تاثیر ناپذیری از فرهنگ و عقاید زمانه (د) تازگی و شادابی دائمی

۲۲۸- کدامیک از اعجازهای معنوی قرآن به شمار می رود؟

الف) تحدی قرآن (ب) حرکت زمین (ج) زوجیت گیاهان (د) همه موارد

-درستی یا نادرستی گزاره های زیر را با (ص / غ) مشخص کنید.

۲۲۹- جامعیت قرآن کریم از نشانه های «اعجاز لفظی و ظاهری» قرآن کریم می باشد.

۲۳۰- قرآن کریم افق های جدیدی از حکمت، علم و معرفت را به روی جویندگان می گشاید.
۲۳۱- یکی از ویژگی های معجزه آخرین پیامبر (ص) این است که آیندگان هم معجزه بودن آن را تایید کنند
۲۳۲- یکی از ویژگی های قرآن کریم، مردم زمان خودش به معجزه بودن آن اعتراف کنند و آن را فوق توان بشری بدانند.
۲۳۳- آسان ترین راه برای غیر الهی نشان دادن اسلام و قرآن کریم، آوردن سوره مشابه یکی از سوره های قرآن کریم باشد.
۲۳۴- قرآن کریم از فرهنگ و آداب رسوم و عقاید جاهلی تاثیر نپذیرفت و به شدت با عقاید نادرست مبارزه کرد.
۲۳۵- زیبایی های لفظی، ساختار موزون کلمه ها، از آغاز نزول مورد توجه همگان و حتی مخالفان قرار گرفت.
- جا های خالی را با کلمات مناسب پر کنید .
۲۳۶- نفوذ خارق العاده قرآن کریم در افکار و نفوس از نشانه های ..... اعجاز این کتاب آسمانی است.
۲۳۷- با این که قرآن کریم در طول ۲۳ سال نزول تدریجی داشته و در باره ی موضوعات متنوعی مانند ..... و ..... سخن گفته است.
۲۳۸- در هر دوره ای از زمان، مجموعه ای از افکار، عقاید، آداب و رسوم که از آن به ..... تعبیر می شود.
۲۳۹- قرآن کریم به شدت با آداب جاهلی مبارزه کرده و به اصلاح جامعه پرداخت و از عدالت خواهی و معنویت و حقوق برابر انسان ها که ..... بشریت به شمار می رفت سخن گفت.
۲۴۰- عبارت قرآنی « خداوند آسمان ها را با ستون هایی که برای شما دیدنی نیستند، بر پا داشته است.» مربوط به ..... از اعجاز ..... می باشد.
۲۴۱- قرآن کریم با وجود این که در جامعه ای به دور از ..... و ..... نازل شده از مسائل مهم و حیاتی که انسان در هدایت بدان نیازمند بوده سخن گفته است.
۲۴۲- هر چه زمان بگذرد و انسان ها به درجات عالی تری از فرهنگ و دانش برسند ..... و ..... قرآن بیش تر نمایان خواهد شد.

۲۴۳- پیامبر(ص) از همان ابتدای بعثت آیاتی را بر مردم خواند که برترین معارف را در برداشت و فیلسوفان و ادیبان را خاضع کرد که بیانگر..... می باشد.

۲۴۴- خداوند معجزه اصلی پیامبر(ص)..... از جنس ..... قرار داد.

-سوال‌ات کوتاه پاسخ

۲۴۵- جنبه های اعجاز قرآن را نام ببرید..

۲۴۶- چرا هر پیامبری به داشتن معجزه نیازمند است؟

۲۴۷- معجزه را تعریف کنید؟

۲۴۸- هر کدام از موارد زیر به کدامیک از جنبه ها یا اعجاز قرآن دلالت دارد؟

الف) فصاحت و بلاغت قرآن کریم

ب) تأثیر ناپذیری و تبعیت نکردن از فرهنگ و عقاید زمانه

۲۴۹- عبارت «سران مکه نمی گذاشتند مردم از خانه پیامبر(ص) آیات قرآن را گوش دهند.» مربوط به کدام یک از موارد اعجاز قرآن کریم می باشد؟

۲۵۰- موزون بودن در کلمات و رسایی در تعبیرات هر یک مربوط به کدام یک از جنبه های اعجاز قرآن کریم است؟

- کشف ارتباط

۲۵۱- عبارات: « لفظی و ظاهری - تأثیر ناپذیری از عقاید دوران جاهلیت - معنوی و محتوایی - لفظی و محتوایی - جامعیت

و همه جانبه بودن - ذکر نکات علمی بی سابقه» مربوط به کدام یک از موارد زیر است؟

الف) مفهوم « رهنمود های قرآن کریم دقیق تر از اعضای بدن با یکدیگر هماهنگ اند، به اعجاز .... قرآن اشاره دارد.

ب) کشف ابعاد جدیدی از معارف قرآن در عین گذر زمان و درخشندگی آن مبین ..... می باشد.

ج) زیبایی و شیرینی بیان، موزون بودن کلمه ها و رسایی تعبیرات به اعجاز..... قرآن اشاره دارد.

د) طرح موضوع هایی چون آرمان های مقدس انسان ها، چون عدالت خواهی، علم دوستی، معنویت مؤید ..... می باشد.

بخش آیات و احادیث

۲۵۲- چرا خداوند در آیه ۸۲ سوره نساء می فرماید: «اگر قرآن غیر از خدا بود اختلاف و ناسازگاری بسیاری در آن مشاهده می شد»؟

۲۵۳- با تدبر در آیه مقابل قرآن کریم چگونه دعوت به مبارزه کرده است؟ «قُلْ لِّئِنْ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَىٰ أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيراً» بگو اگر انس و جن گرد آیند تا نظیر این قرآن را بیاورند مانند آن را نخواهند آورد هر چند برخی از آنها پشتیبان برخی [دیگر] باشند»

۲۵۴- با تدبر در آیه «أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْآنَ وَ لَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا» بگوید؛ یکی از دلایل الهی بودن قرآن چیست؟

۲۵۵- با توجه به آیه شریفه «أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْآنَ وَ لَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا» بیان کنید چرا خداوند بر این نکته تاکید دارد که اگر قرآن از جانب غیر خدا بود قطعاً ناسازگاری و اختلافات زیادی در آن یافت می شد؟

۲۵۶- با توجه به آیه شریفه «أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِثْلِهِ» به سوالات زیر پاسخ دهید:

الف) به چه مطلب مهمی در رابطه با اعجاز قرآن اشاره شده است؟

ب) طبق تاکید آیه معجزه بودن قرآن کریم را بیان کنید؟

- سوالات تشریحی

۲۵۷- اگر اعجاز پیامبر اسلام به زمان خودش اختصاص داشت، چه مشکلی پیش می آمد؟

۲۵۸- از جنبه های محتوایی و معنایی قرآن «جامعیت و همه جانبه بودن» قرآن را شرح دهید؟

۲۵۹- توضیح دهید، آیا قرآن که پانزده قرن پیش نازل شده می تواند پاسخگوی نیازهای بشر امروزی باشد؟

۲۶۰- چرا خداوند معجزه پیامبر اسلام (ص) را از نوع کتاب قرار داده است؟

۲۶۱- ویژگی اعجاز قرآن را از جهت «جنبه لفظی و ظاهری» بررسی نمایید.

۲۶۲- «خداوند آسمان ها را با ستون هایی که برای شما دیدنی نیست بر پا داشته است» (رعد/۲) اشاره به کدام یک از جنبه های اعجاز می کند؟

۲۶۳- توضیح دهید؛ چگونه قرآن کریم «در عین نزول تدریجی، انسجام درونی» دارد؟

۲۶۴- دلیل بیاورید؛ از کجا بدانیم قرآن کریم دچار تحریف نشده است؟

۲۶۵- تناسب معجزه پیامبران الهی را با زمان خودشان مقایسه کنید؟

۲۶۶- به نظر شما معجزه آخرین پیامبر الهی که دینش برای تمامی زمان ها خواهد بود، چگونه باید باشد؟

۲۶۷- معجزه آخرین پیامبر الهی باید از چه ویژگی های برخوردار باشد تا برای همه زمان حفظ شود؟

درس پنجم: مسؤلیت های پیامبر اکرم (ص)

نکات:

۲۶۸- قلمرو رسالت پیامبر عبارتند از:

الف) دریافت وحی و رساندن آن به مردم.

ب) تعلیم و تبیین تعالیم دین.

ج) ولایت و سرپرستی جامعه.

د) ولایت معنوی .

۲۶۹- نویسندگان قرآن را کاتبان وحی گویند که برای حفظ پیام الهی و امکان دسترسی مردم به آن این کار انجام می گرفت .

۲۷۰- حفظ کنندگان آیات قرآن را حافظان وحی گویند .

۲۷۱- اولین و برترین حافظ و کاتب قرآن امام علی(ع) است .

۲۷۲- برای اینکه مردم بتوانند به معارف بلند قرآن دسترسی داشته و جزئیات احکام را بفهمند ، شیوه ی عمل به آن را بیاموزند

دومین رسالت پیامبر تعلیم ، تبیین یا مرجعیت دینی است .

۲۷۳- اولین و معتبرترین مرجع علمی برای فهم عمیق آیات الهی گفتار و رفتار پیامبر(ص) است . اولین و بزرگترین معلم قرآن

پیامبر(ص) است .

۲۷۴- یکی دیگر از رسالت های پیامبر(ص) ولایت ظاهری است که برای اجرای احکام و قوانین اسلام در جامعه صورت می

گیرد .

۲۷۵- بر اساس حدیثی از امام باقر(ع) اسلام بر پنج پایه استوار است: نماز، زکات، روزه، حج و ولایت.

۲۷۶- ولایت مهمترین پایه های اسلام محسوب می شود - دلایل و عواملی ضرورت تشکیل حکومت اسلامی عبارتند از: ضرورت اجرای احکام اسلامی برای برقراری عدالت اجتماعی، پذیرش ولایت الهی و دوری از طاغوت. ضرورت حفظ جامعه اسلامی

۲۷۷- اجرای احکام و قوانین اسلامی بر مسلمانان واجب است و پیاده کردن احکام جهت اجرای عدالت فقط از طریق تشکیل حکومت امکان پذیر است. (ضرورت اجرای احکام اسلامی مانند عدالت اجتماعی)

۲۷۸- ولی و سرپرستی حقیقی انسانها خداست.

۲۷۹- هر قانونی که نشأت گرفته از قرآن و برخاسته از فرمان الهی نباشد طاغوت نامیده می شود.

۲۸۰- اطاعت از دستورات طاغوت بر مسلمانان حرام است.

۲۸۱- ولایت به معنای سرپرستی همراه با محبت و دوستی است.

۲۸۲- به کسی را که دارای مقام ولایت باشد ولی گویند.

۲۸۳- خداوند ولی مطلق است. همه ی موجودات را آفریده و از سر رحمت و محبت آن را اداره می کند این نوع ولایت را عام و همگانی گویند.

۲۸۴- خداوند لطف خود را به پیامبرش کامل کرده و او را واسطه ی فیض و رحمت برای بندگان قرار داد.

۲۸۵- ولایت معنوی پیامبر(ص) مرتبه ای از ولایت است که به اذن خداست.

۲۸۶- از برکات معنوی وجود پیامبر(ص) این است که از طُرُق معنوی و غیبی روح و جان مؤمنان را پرورش می داد و به کمال و تقرب می رساند.

۲۸۷- بالاترین و برترین مقام پیامبر(ص) ولایت معنوی است.

۲۸۸- جایگاه رسول خدا نزد خدا برای هیچ فرشته ای دست یافتنی نیست.

۲۸۹- امام خمینی می فرماید: هر نظام سیاسی غیر اسلامی نظامی شرک آمیز است چون حاکمش طاغوت است. ما موظفیم آثار شرک را از جامعه مسلمانان و از حیات آنان دور کنیم و از بین ببریم. (ضرورت پذیرش ولایت الهی و دوری از طاغوت)

۲۹۰- عصمت به معنای پاکی از گناه و اشتباه است و زمانی پیامبران می توانستند مسئولیت الهی خود را بدرستی انجام دهند که مرتکب گناه و اشتباه نشوند.

۲۹۱- اولین مسئولیت پیامبر دریافت و ابلاغ وحی است تا بدین طریق دین الهی به درستی به مردم برسد و هدایت شوند.

۲۹۲- دیگر مسئولیت پیامبر تعلیم و تبیین دین است. برای جلوگیری از انحرافات و کسب اعتماد مردم پیامبر باید معصوم باشد.

۲۹۳- از آنجا که پیامبران اسوه و الگوی پیروان خود در عمل به دین الهی هستند، مردم آنها را سرمشق خود قرار می دهند. برای جلوگیری از گمراهی ها پیامبر باید معصوم باشد.

۲۹۴- مصونیت از خطا و اشتباه در پیامبران ناشی از بینش عمیق آنها است.

۲۹۵- مصونیت از گناه در پیامبران ناشی از علم، ایمان و تقوای آنها است.

۲۹۶- کسی که برای داوری و قضاوت نزد طاغوت رود در گمراهی آشکار است.

سوالات چهار گزینه ای

۲۹۷- کدام مورد در حیطه ی ولایت معنوی پیامبر(ص) نمی باشد؟

الف) واسطه ی رساندن فیض و رحمت به مخلوقات

ب) تصرف در عالم طبیعت به اذن خداوند

ج) شفا بخشیدن به بیماران

د) هدایت انسان در همه ی ابعاد فردی و اجتماعی

۲۹۸- عصمت از گناه در پیامبران ناشی از... آنان است و معصوم بودن شان از خطا و اشتباه ناشی از برخوردای آنها از..... می باشد.

الف) علم، و ایمان و تقوی - بینش عمیق

ب) بینش عمیق - علم و ایمان و تقوی

ج) علم و ایمان - برخورداری از تقوی

د) تقوای الهی - داشتن ایمان قوی

۲۹۹- آیه شریفه به کدام یک از مسؤلیت های پیامبر دلالت ندارد؟

« لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْ أَنفُسِهِمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ »

الف) ولایت و سرپرستی جامعه (ب) ابلاغ و وحی

ج) تعلیم و تبیین تعالیم دین (د) تزکیه و تعلیم معارف دینی

۳۰۰- آیه شریفه «لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ...» به کدام یک از

قلمروهای رسالت پیامبران دلالت دارد؟

الف) ولایت معنوی (ب) ولایت ظاهری (ج) دریافت و ابلاغ وحی (د) تعلیم و تبیین تعالیم دینی

۳۰۱- کدامیک از اهداف زیر بدون وجود یک نظام حکومتی سالم میسر نیست؟

الف) تعلیم و تعلم احکام و معارف دینی

ب) برپائی جامعه ای براساس قوانین عادلانه

ج) ابلاغ وحی و احکام و معارف الهی به مردم (د) انجام عبادات فردی دینی

۳۰۲- عبارت زیر بر کدامیک از ولایتها مربوط نمی شود؟

«پیامبر(ص) به اذن خدا عالم غیب را مشاهده کرده باطن انسانها را درک میکند و گواه و ناظر بر اعمال انسانها می شود.»

الف) ولایت باطنی (ب) ولایت ظاهری

ج) ولایت معنوی (د) ولایت تکوینی

۳۰۳- اولین و برترین کاتب و حافظ قرآن کریم چه کسی بود؟

الف) پیامبر اکرم (ص) (ب) حضرت علی (ع)

ج) ابن عباس (د) زید بن ثابت

۳۰۴- اولین و معتبرترین مرجع علمی برای فهم عمیق آیات الهی کدام است؟

الف) گفتار پیامبر(ص) و رفتار صحابه (ب) گفتار صحابه و رفتار پیامبر(ص)

ج) گفتار و رفتار صحابه پیامبر(ص) (د) گفتار و رفتار پیامبر(ص)

۳۰۵- طبق حدیث شریف امام باقر (ع) کدامیک از پایه های پنجگانه اسلام مهمترین پایه شمرده می شود؟

الف) الولایة (ب) الصلاة (ج) الزکاة (د) الصوم

۳۰۶- کسانی که به مردم فرمان میدهند و قانونگذاری میکنند در حالی که خداوند آنها را تعیین نکرده باشد ... .. نامیده میشوند.

الف) ولی (ب) اولی الامر (ج) کفار (د) طاغوت

۳۰۷- چرا ولایت و رهبری از پایه های دین اسلام شمرده شده است؟

الف) چون ولایت و رهبری برپا دارنده احکام و دستورات دین است.

ب) چون ولایت و رهبری دریافت کننده وحی الهی است.

ج) چون ولایت و رهبری تزکیه کننده نفوس مردم است.

د) چون ولایت و رهبری دارای عصمت و اعجاز است.

۳۰۸- بالاترین و برترین مقام پیامبر اکرم (ص) کدام است؟

الف) دریافت و ابلاغ وحی   ب) ولایت معنوی

ج) تعلیم و تبیین تعالیم دینی

د) ولایت و سرپرستی جامعه برای اجرای احکام اسلامی

۳۰۹- مراجعه به طاغوت و انجام دستورهای وی بر مسلمانان..... است.

الف) حرام   ب) مکروه   ج) جایز   د) مباح

-درستی یا نادرستی گزاره های زیر را با (ص/غ) مشخص کنید.

۳۱۰- بهره مندی انسانها از هدایت معنوی به درجه تقوا و علم شان بستگی دارد.

۳۱۱- ولایت و سرپرستی جامعه برای اجرای قوانین الهی را ولایت معنوی می گویند.

۳۱۲- گفتار و رفتار پیامبر (ص) اولین و معتبرترین مرجع علمی برای فهم عمیق آیات الهی است.

۳۱۳- ابلاغ وحی و معارف الهی به مردم از اهداف رسالت پیامبر (ص) که بدون وجود یک نظام حکومتی سالم میسر نیست.

۳۱۴- مراجعه به طاغوت و انجام دستورهای وی بر مسلمانان جایز نیست.

۳۱۵- حفظ استقلال جامعه اسلامی در برابر کفار از دلایل نیازمندی جامعه اسلامی به ولایت و حکومت می باشد.

۳۱۶- برای حفظ پیام الهی و امکان دسترسی مردم به آن، عده ای از یاران آن حضرت آیات را می نوشتند، که به آنان حافظان

وحی می گویند.

۳۱۷- تدوین و تنظیم قرآن کریم به همان شکلی که امروز در اختیار مردم قرار دارد در زمان پیامبر (ص) انجام گرفت.

۳۱۸- پیامبر به اذن خداوند باطن انسانها را درک و آگاه و ناظر اعمال انسانهاست به مقام ولایت معنوی پیامبر (ص) اشاره دارد

۳۱۹- یکی از اهداف رسالت پیامبر (ص) بر قراری عدالت اجتماعی است.

۳۲۰- اجرای هر قانون و پیروی از هر کس، هنگامی صحیح است که به گونه ای به قانون الهی و به فرمان الهی باز گردد.

۳۲۱- در جامعه هر نوع حکومتی مورد پذیرش خداوند می باشد.

جا های خالی را با کلمات مناسب پر کنید .

۳۲۲- در اسلام، کسانی را که فرمان و قانون شان نشأت گرفته از قرآن نیست ..... می نامند.

۳۲۳- مراجعه ی به «طاغوت» وانجام دستورهای وی بر مسلمانان..... است.

۳۲۴- مرتبه ای از ولایت را که کاملاً به اذن خداست ..... می نامند.

۳۲۵- یکی از معانی ولایت ..... و به کسی که دارای مقام ولایت است ..... می گویند.

۳۲۶- بهره مندی انسانها از هدایت معنوی به درجه .....، ..... و ..... بستگی دارد.

۳۲۷- اولین و معتبرترین مرجع برای فهم عمیق آیات الهی ..... و ..... پیامبر(ص) است.

۳۲۷- هدایت معنوی، یک آموزش معمولی و عمومی نیست؛ بلکه از طریق ..... صورت می گیرد.

۳۲۹- قرآن از مومنان می خواهد سلطه بیگانگان را نپذیرند و زیر بار آنها نروند این حکم قرآنی را ..... می گویند.

۳۳۰- مستکبران و ستمگران جهان همواره می کوشند بر جوامع دیگر ..... شوند و از ..... آنان بهره مند شوند.

سوالات پاسخ کوتاه

۳۳۱- دو دلیل از دلایل نیازمندی جامعه اسلامی به ولایت و حکومت اسلامی را نام ببرید؟

۳۳۲- سه مسئولیت مهم پیامبر (ص) را نام ببرید؟

۳۳۳- این که پیامبر به اذن خداوند باطن انسانها را درک و آگاه و ناظر اعمال انسانهاست، بیانگر کدام ولایت است؟

۳۳۴- اولین و معتبرترین مرجع علمی برای فهم عمیق آیات قرآن چیست؟

۳۳۵- اولین و برترین حافظ و کاتب قرآن چه کسی بود؟

۳۳۶- عصمت به معنای چیست؟

۳۳۷- حافظان وحی چه کسانی هستند؟

۳۳۸- دو دلیل از دلایل نیازمندی جامعه اسلامی به ولایت و حکومت اسلامی را نام ببرید؟

۳۳۹- ولایت معنوی را تعریف کنید؟

۳۴۰- کاتبان وحی چه کسانی هستند؟

۳۴۱- قاعده نفی سبیل را تعریف کنید؟

- آیات و احادیث

۳۴۲- با تدبر در آیه «اللَّهُ أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ» به سوالات پاسخ دهید:

الف) چه کسی تشخیص می دهد کدام فرد توانایی مقاومت در مقابل وسوسه های گناه را دارد؟

ب) با تدبر در آیه چه کسی مسئولیت خود را بدرستی انجام می دهد؟

۳۴۳- عبارت های که زیر شان خط کشیده شده «... يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَ يُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ..» به کدام یک از «قلمروهای رسالت پیامبر(ص)» اشاره دارد؟

۳۴۴- از آیه ی مقابل چه نکته ای قابل استنباط است. «لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ»

۳۴۵- با توجه به آیه «وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ»، به سئوالات زیر پاسخ دهید:

الف) این ایه اشاره به کدام مورد از ضرورت های تشکیل حکومت اسلامی دارد؟

ب) با تدبر در آیه بیان کنید: عبارت خط کشیده شده مربوط به کدام هدف رسالت پیامبر(ص) می باشد.

- سوالات تشریحی

۳۴۶- فواید تشکیل حکومت اسلامی را بنویسید؟

۳۴۷- ولایت ظاهری از قلمروهای رسالت پیامبر اکرم (ص) را توضیح دهید؟

۳۴۸- این موضوع «مردم باید بتوانند احکام اسلامی را از پیامبر بیاموزند» به کدام قلمرو رسالت پیامبر(ص) مربوط می شود؟ باختصار توضیح دهید.

۳۴۹- از قلمروهای رسالت پیامبر(ص) « ولایت و سرپرستی جامعه برای اجرای قوانین الهی» را توضیح دهید.

۳۵۰- دلایلی که دلیل بر ولایت رهبری که جزء احکام مهم اسلامی است، چیست؟

۳۵۱- چرا ولایت و رهبری از پایه های دین اسلام شمرده شده و جزء احکام مهم اسلام است؟

۳۵۲- ضرورت پذیرش ولایت الهی و دوری از حکومت طاغوت را با هم مقایسه کرده و نتیجه گیری کنید؟

۳۵۳- انسان با توجه به مقام ولایت معنوی از طرف پیامبر و امام بعد از او، چگونه می تواند در زندگی خود تغییر به وجود آورد؟

۳۵۴- چرا مراجعه به طاغوت بر مسلمانان حرام است؟

۳۵۵- چه تفاوتی بین ولایت معنوی و ولایت ظاهری است؟ به طور مختصر بررسی کنید.

۳۵۶- بهره مندی انسان ها از هدایت معنوی نتیجه چیست؟ و به چه چیز بستگی دارد؟

۳۵۷- بالاترین و برترین مقام پیامبر خدا که ابعاد آن بر افراد معمولی آشکار نیست، کدام است؟

۳۵۸- چرا عصمت از لازمه پیامبری است؟

۳۵۹- چرا بدون وجود عصمت مسئولیت پیامبری به نتیجه نمی رسد؟

۳۶۰- تشخیص عصمت بر عهده چه کسی است؟

۳۶۱- استدلال کنید معصومیت از گناه و خطا به چه صورت است؟

درس ششم : پیشوای اسوه

www.my-dars.ir

نکات

۳۶۲- پیامبر خدا(ص) پس از ۱۳ سال تلاش برای هدایت مردم مکه با دعوت مردم به مدینه هجرت کرد.

۳۶۳- رسول خدا حکومت اسلامی را در مدینه به فرمان خداوند بنا نهاد.

۳۶۴- همه ابعاد زندگی فردی و اجتماعی رسول خدا از جمله، در رهبری و پیشوایی الگو و اسوه انسان هاست.

۳۶۵- ابعاد ویژگی های رهبری پیامبر(ص):

الف) اجرای عدالت

«از اهداف مهم حکومت الهی رسول خدا بود. ایشان در برابر ضایع شدن حقوق افراد جامعه می ایستاد و کوتاه نمی آمد و متجاوزان حقوق مردم را در هر موقعیت و مقامی بودند، مجازات می کرد.»

ب) محبت و مدارا با مردم

ج) سخت کوشی و دلسوزی در هدایت مردم

د) مبارزه با فقر و هم دردی با فقیران

و) برابری و اخوت اسلامی

۳۶۶- رسول خدا با ارزش های جاهلی از جمله، تعصب های قومی و نژادی و غیره به مبارزه برمی خاست.

۳۶۷- از دیدگاه قرآن معیار و ملاک برتری انسان ها تقواست.

۳۶۸- مهمترین ثمره اخوت مسلمانان با یکدیگر بوجود آمدن قدرت بزرگی است که زورگویان و مخالفان با اسلام را از تجاوز به حقوق مسلمانان باز می دارد و فرصت پیشرفت را فراهم می سازد.

۳۶۹- اقدامات و برنامه لازم برای دستیابی به وحدت:

الف) خود را از سایر مسلمانان دور ندانیم و برای پیشرفت و پیروزی تمام مسلمانان تلاش کنیم.

ب) از اهانت و توهین به سایر مقدسات خوداری کنیم.

ج) از مظلومان جهان دفاع کنیم.

د) اعتقادات خود را با دانش و استدلال اعتلا و ارتقاء بخشیم.

و) کسانی که به ظاهر خود را مسلمان می نامند دست دوستی دراز نکنیم.

سوالات چهار گزینه ای

۳۷۰- رسول خدا می فرمود: (بدی های یکدیگر را نزد من بازگو نکنید. زیرا دوست دارم با دلی پاک و خالی از کدورت با شما معاشرت کنم.) این توصیه رسول خدا(ص) مربوط به کدام ویژگی آن حضرت است؟

الف) محبت و مدارا ب) اجرای عدالت ج) سخت کوشی د) برابری

۳۷۱- «کسی که صبح کند و در اندیشه رسیدگی به سایر مسلمانان نباشد مسلمان نیست.» این سخن از کیست و در مورد چیست؟

الف) علی (ع) - وحدت مسلمانان (ب) رسول خداست - وحدت مسلمانان

ج) علی (ع) - مدارا (د) از رسول خداست - اجرای عدالت

۳۷۲- کدام یک از گزینه ها از برنامه های وحدت بخش مسلمانان نمی باشد؟

الف) پرهیز از توهین به مقدسات سایر مذاهب اسلامی

ب) دفاع از مظلومان در تمام نقاط جهان

ج) اعتلا بخشیدن به اعتقادات با دانش و استدلال

د) با مسامحه رفتار کردن

۳۷۳- هدف مستکبران جهانی از اهانت به کتاب آسمانی و پیامبر بزرگوار ما چیست؟ و چه راهی را برای رسیدن به این هدف برگزیده اند؟

الف) نابودی اسلام و ضعیف نگه داشتن همه مسلمانان - ایجاد تفرقه و جنگ میان مسلمانان

ب) اهانت و توهین به مقدسات مسلمانان - ایجاد تفرقه و جنگ میان مسلمانان

ج) نابودی اسلام و ضعیف نگه داشتن همه مسلمانان - پاشیدن بذر خرافه میان مسلمانان

د) اهانت و توهین به مقدسات مسلمانان - پاشیدن بذر خرافه میان مسلمانان

- درستی یا نادرستی گزاره های زیر را با (ص/غ) مشخص کنید.

۳۷۴- همه ابعاد فردی و اجتماعی زندگی رسول خدا اسوه و الگوی انسان هاست.

۳۷۵- اگر بخواهیم با دیگر مسلمانان براساس معرفت و استدلال سخن بگوییم باید تحصیلات داشته باشیم.

۳۷۶- مهم ترین ثمره اخوت مسلمانان با یکدیگر، شکست قدرت های استعماری است.

۳۷۷- معیار و ملاک در تقسیم بندی انسان ها امتیازات قومی و قبیله ای است.

۳۷۸- از اهانت و توهین به مقدسات سایر مسلمانان خودداری کنیم زیرا آنان می خواهند بذر دشمنی را میان مسلمانان بکارند.

۳۷۹- مستکبران جهان با اصل اسلام و پیام قرآن کریم دشمنی دارند، به صورت های مختلف در صدد نابودی آن ها هستند.

- سوالات زیر را با عبارت مناسب پر کنید

۳۸۰-رسول خدا پس از هجرت به مدینه به فرمان خدا..... بنا نهاد.

۳۸۱-رسول خدا(ص) کسانی را که فقط عبادت می کردند و به کار توجه نمی کردند، .....می کرد.

۳۸۲-رسول خدا با .....مبارزه کرد.

۳۸۳-ملاک برتری انسان از دیدگاه قرآن.....است.

۳۸۴-امام خمینی «ره» مسلمانان را به .....دعوت می کرد.

۳۸۵-توهین کنندگان به ..... بذر دشمنی را میان مسلمانان می کارند و در موقع مناسب .....آن را درو می کنند تا به.....خود برسند.

-سوال‌ات کوتاه پاسخ

۳۸۶-رسول خدا می فرمود: (بدی های یکدیگر را نزد من بازگو نکنید. زیرا دوست دارم با دلی پاک و خالی از کدورت با شما معاشرت کنم) این توصیه رسول خدا مربوط به کدام ویژگی رهبری رسول خداست؟

۳۸۷-از دیدگاه رسول خدا سنت های غلط جاهلی چه بود؟

۳۸۹-مهمترین سیاست قدرت های استعماری چیست؟

۳۹۹-عواقب و نتایج توهین به مقدسات سایر مسلمانان چیست؟

۴۰۰-در مورد دفاع از مظلوم رسول خدا چه فرموده است؟

-آیات و احادیث

۴۰۱-با تفکر و اندیشه در آیه «لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا» توضیح دهید؛ آیه بیانگر کدام ویژگی و رهبری رسول خدا است؟

۴۰۲-با استناد به آیه بالا معنا و مفهوم اسوه و الگو بودن رسول خدا را توضیح دهید؟

۴۰۳-چرا رسول خدا می فرمود: بدی های یکدیگر را نزد من بازگو نکنید؟

۴۰۴-این سخن رسول خدا «رنج شما برای او سخت و دشوار است و بر هدایت شما حریص (به شدت علاقمند) است. مربوط به کدام ویژگی رسول خداست.

۴۰۵-با تفکر در آیه «لَعَلَّكَ بَاخِعٌ نَفْسِكَ أَلَّا يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ» به سوالات زیر پاسخ دهید:

الف) آیه مربوط به کدام یک از ویژگی های رسول خداست؟

ب) براساس آیه علت اندوه و غصه رسول خدا چیست؟

ج) مهمترین پیام آیه را بنویسید .

۴۰۶- « به من ایمان نیاورده است کسی که شب را با شکم سیر بخوابد و همسایه اش گرسنه باشد.» از این سخن رسول خدا چه

نتیجه عملی برای زندگی خود دریافت می کنید؟

۴۰۷- با تفکر در آیه « يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّن ذَكَرٍ وَأُنثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ » به سوالات پاسخ دهید:

الف) آیه بالا مربوط به کدام ابعاد رهبری رسول خداست؟

ب) براساس آیه معیار برتری انسان چیست؟

ج) پیام ایه را بنویسید.

-سوالات تشریحی:

۴۰۸- از ابعاد و ویژگی رهبری رسول خدا(ص) «اجرای عدالت» را توضیح دهید؟

۴۰۹- از ابعاد و ویژگی رهبری رسول خدا(ص) «محبت و مدا» را با مردم را بررسی کنید؟

۴۱۰- از ابعاد و ویژگی رهبری رسول خدا(ص) سخت کوشی و دلسوزی در هدایت مردم را بررسی کنید؟

۴۱۱- از ابعاد و ویژگی رهبری رسول خدا(ص) «مبارزه با فقر و همدردی با فقیران» را توضیح دهید؟

۴۱۲- از ابعاد و ویژگی رهبری رسول خدا(ص) «برابری و اخوت اسلامی» را توضیح دهید؟

۴۱۳- اقدام رسول خدا (ص) برای تحقق جامعه عادلانه چیست؟

۴۱۴- برای اجرای عدالت در جنگ ها رسول خدا چه توصیه های می کرد؟

۴۱۵- در معاشرت های اجتماعی رسول خدا چگونه مردم را همراهی می کرد؟

۴۱۶- علی(ع) در باره تلاش بی وقفه رسول خدا چه فرموده است؟

۴۱۷- چرا رسول خدا ثروت را عامل برتری نمی شمرد؟

۴۱۸- بعد از تاسیس حکومت الهی در مدینه توسط رسول خدا اقدامات رسول خدا را توضیح دهید؟

۴۱۹- مهم ترین ثمره اخوت مسلمانان چیست؟

۴۲۰- چرا دشمنان اسلام مدام برنامه ریزی می کنند میان اقوام و مذاهب اسلامی تفرقه و اختلاف بیندازند؟

۴۲۱- اقدامات علما و دانشمندان جهان اسلام در مبارزه با سیاست غلط تفرقه میان اقوام و مذاهب اسلامی چیست؟

۴۲۲- سخن امام خمینی «ره» در مورد دعوت به وحدت بنویسید.

۴۲۳- مسلمانان چگونه می توانند وحدت را در میان خود تقویت کنند؟

۴۲۴- اقدامات و برنامه های مسلمانان را برای تقویت وحدت نام ببرید؟

۴۲۵- دفاع منطقی از اعتقادات سبب چه چیزی می شود؟

۴۲۶- از یاران صمیمی رسول خدا چند تن را نام ببرید؟

درس هفتم: امامت، تداوم رسالت

نکات

۴۲۷- دریافت و ابلاغ وحی اولین از مسولیت پیامبر (ص) است و با رحلت ایشان این مسولیت پایان می یابد.

۴۲۸- علم و عصمت مهمترین ویژگی پیامبر (ص) است و این ویژگی موجب برانگیخته شدن او به رسالت شده است.

۴۲۹- تشخیص علم و عصمت بر عهده خداوند است..

۴۳۰- امام جانشین پیامبر (ص) است از مقام عصمت بر خوادرداراست و تشخیص عصمت برای مردم امکان پذیر نیست پس انتخاب از طرف خداوند است خداوند از طریق پیامبر (ص) امام را معرفی می کند

۴۳۱- «إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ: همانا ولی شما تنها خدا و رسول اوست و کسانی که ایمان آورده و نماز برپا می دارند در حالی که در رکوعند زکات می دهند.» (آیه ولایت)

۴۳۲- آیه ولایت در شأن حضرت علی (ع) نازل شده است و هنگامی نازل شد که حضرت علی انگشتر خود را به نیازمندی داد.

۴۳۳- استنباط از آیه ولایت این است ولایت و اولویتی که خداوند نسبت به بندگان دارد پیامبر و علی نیز از جانب او دارد.

۴۳۴- «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا: همانا خدا اراده کرده که دور گرداند از شما پلیدی و ناپاکی را و شما را کاملاً پاک و طاهر قرار دهد.» (آیه تطهیر)

۴۳۵- مفاد آیه تطهیر عصمت اهل بیت است.

۴۳۶- اهل بیت فقط شامل ۵ نفر (حضرت علی، حضرت فاطمه، امام حسن و امام حسین) می شود.

۴۳۷- در آیه تطهیر کلمه رجس به معنای پلیدی و آلودگی است و اهل پیامبر (ص) از تمام آلودگی ها پاک است.

۴۳۸- با توجه به این آیه اهل بیت معصومند پس سخن و عمل آنان معیار و ملاک است

۴۳۹- بر اساس حدیث جابر (سوره نساء ۵۹) اطاعت از خدا و پیامبر و صاحبان امر واجب است

۴۴۰- منظور از صاحبان امر امامان دوازده گانه هستند که نام آنها در حدیث جابر ذکر شده است.

۴۴۱- بر اساس حدیث جابر، جابر ابن عبدالله انصاری نزدیکترین صحابه به پیامبر (ص) تا زمان امام پنجم (محمد بن علی) که در تورات به باقر معروف است، زنده می ماند.

۴۴۲- حدود سه سال پس از بعثت خداوند به پیامبرش فرمان داد در یک دعوت علنی مسئله جانشینی علی را مطرح کند.

۴۴۳- در این دعوت علی چهل نفر از بزرگان بنی هاشم حضور داشتند. بر این اساس در اولین روز دعوت علی پیامبر (ص) مسئله ولایت به همراه نبوت بیان شد و این روز معروف به یوم الدار یا یوم الانذار است.

۴۴۴- در این ماجرا پیامبر (ص) علی را برادر وصی و جانشین خود معرفی کرد.

۴۴۵- بر اساس حدیث منزلت علی (ع) برای پیامبر (ص) همانند هارون برای موسی است.

۴۴۶- «إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ التَّقْلِينَ كِتَابَ اللَّهِ وَعِترَتِي أَهْلَ بَيْتِي...: من در میان شما دو چیز گرانبها میگذارم کتاب خدا و عترتم اهل بیتم را.....». (حدیث ثقلین)

۴۴۷- حدیث ثقلین در آخرین روزهای عمر پیامبر (ص) بیان شده است در این حدیث دو امانت و یادگار پیامبر (ص) اشاره شده است. از این حدیث عصمت اهل بیت اثبات می شود و کسانی که تا روز قیامت پیوند ناگسستنی با قرآن داشته باشد مانند قرآن از خطا و اشتباه مصون اند. نتیجه: چون اهل بیت معصوم است رفتار آنها حجت است.

۴۴۸- حدیث غدیر خم: غدیر به معنای برکه آب و خم نا محل تلاقی راه های مدینه عراق شام مصر که کاروانیان وقتی به آنجا می رسید از هم جدا می شدند.

۴۴۹- واقعه غدیر خم در سال دهم هجرت اتفاق افتاد در این سال پیامبر (ص) آخرین حج را به جا آورد که به حجه الوداع مشهور است. در این سفر ۱۲۰ هزار نفر شرکت کرده بودند.

۴۵۰- اهمیت انتخاب جانشینی پیامبر (ص) در غدیر خم به اندازه اهمیت رسالت اوست.

۴۵۱- کلمه مولی در حدیث معروف «مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَهَذَا عَلِيٌّ مَوْلَاهُ» به معنی سرپرستی است.

۴۵۲- حضرت فاطمه (س) جزء اهل بیت اگرچه عهده دار امامت نیست اما چون دارای علم و عصمت کامل است پیروی مسلمانان از کلام و رفتار او واجب و مایه هدایت و رستگاری است.

۴۵۳- کتاب الغدیر از علامه امینی و کتاب اصول اعتقادی و دستورات دینی از علامه طباطبایی است.

-سوالات چهار گزینه ای

۴۵۴- با توجه به توسعه جوامع و تنوع مسائل، راه حل دین اسلام برای اجرای احکام الهی در زمان بعد از وفات پیامبر (ص)

چیست؟ (الف) رجوع به قرآن کریم

(ب) تداوم رسالت پیامبر (ص) در شکل امامت

(ج) تداوم رسالت در شکل خلافت

(د) تداوم رسالت پیامبر (ص) در شکل سلطنت

۴۵۵- پیام «هر مسلمانی در هر عصر و زمانی باید در کارهای خود فرمانبردار خداوند، پیامبر اکرم (ص) و ولی امر باشد.» را از کدام

آیه شریفه می توان اخذ کرد؟

(الف) **يُرِيدُونَ أَن يُتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ.**

(ب) **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ أُولَى الْأَمْرِ مِنكُمْ.**

(ج) **اللَّهُ أَعْلَمُ حَيْثُ يُجْعَلُ رِسَالَتَهُ.**

(د) **يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ ءَامَنُوا بِمَا نُزِّلَ مِن قِبَلِكَ.**

۴۵۶- کدامیک از مسئولیتهای پیامبر (ص) پس از ایشان پایان یافته و ادامه نمی یابد؟

(الف) دریافت و ابلاغ وحی (ب) تعلیم و تبیین تعالیم دین (ج) ولایت و رهبری جامعه (د) ولایت معنوی

۴۵۷- پیامبر اکرم (ص) این حدیث را در چه سالی و در کدام مراسم بیان فرمودند؟

«همانا این نوجوان برادر من، وصی من و جانشین در میان شما خواهد بود؛ فرمانش را بشنوید و از او اطاعت کنید»

(الف) در سال سوم بعثت و در مراسم دعوت خویشاوندان

(ب) در سال سوم بعثت و در مراسم حَجَّةُ الْوِدَاعِ

(ج) در سال دهم هجری و در مراسم حَجَّةُ الْوِدَاعِ (د) در اوایل سال ۱۱ هجری در مراسم غدیر خم

۴۵۸- با توجه به معارف دینی؛ دقیقاً چه کسی امام را باید معین نماید؟

(الف) خداوند متعال (ب) پیامبر اکرم (ص)

(ج) خود امامان (ع) (د) مردم

۴۵۹- چرا مردم نمی توانند پیامبر را انتخاب کنند؟

(الف) چون در آن صورت مردم هم باید معصوم باشند تا به پیامبر عصمت اعطاء نمایند در حالی که چنین نیست.

(ب) چون پیامبر باید معصوم باشد و عصمت از امور باطنی است که مردم از آن باخبر نیستند.

(ج) پیامبر باید معجزه داشته باشد در حالی که از قدرت مردم خارج است که معجزه در اختیار پیامبر بگذارند.

(د) با توجه به ویژگیهای پیامبر؛ هر سه مورد ذکر شده صحیح می باشند.

۴۶۰- در آیه شریفه ولایت، مقصود از **«الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ»** چه کسی است؟

(الف) رسول خدا (ص)

(ب) همه کسانی که ایمان آورده؛ و نماز بخوانند.

(ج) همه کسانی که ایمان آورده و زکات پرداخت نمایند.

(د) این آیه فقط یک مصداق واقعی داشته و آن علی (ع) است.

۴۶۱- آیه ولایت چه کسانی را ولی و سرپرست مسلمانان معرفی میکند؟

الف) خدا و رسولش (ب) پیامبر(ص) و علی(ع)

ج) خدا و رسول خدا و هرکسی را که مردم انتخاب کند.

د) خدا و رسولش و امام علی(ع)

۴۶۲- آیه شریفه «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيراً» با چه نامی مشهور است؟

الف) آیه ولایت (ب) آیه تطهیر (ج) آیه مباهله (د) آیه اولوالاامر

۴۶۳- بنا به فرموده پیامبر(ص) جابر تا زمان کدام یک از ائمه زنده بود؟

الف) امام سجاده(ع) (ب) امام باقر(ع) (ج) امام صادق(ع) (د) امام کاظم(ع)

۴۶۴- مقصود از «تَقْلِين» در حدیث ثقلین چیست؟

الف) پیامبر و ائمه اطهار (ب) قرآن و معجزه (ج) قرآن و عترت اهل بیت (د) صحابه و عترت پیامبر

۴۶۵- از بیان رسول اکرم(ص) به جابر(ع) حدیث جابر(ع) بطور ضمنی فهمیده میشود که :

الف) تعیین ائمه توسط خدا و با ابلاغ رسول خدا(ص) صورت گرفت.

ب) تعیین ائمه توسط پیامبر(ص) و با رضایت و خشنودی خداوند به این تعیین، صورت گرفت.

ج) تعیین ائمه منحصر توسط پیامبر صورت گرفت فلذا هیچ مقامی در تعیین آن بزرگواران دخالت ندارد.

د) امامان بعد از رسول اکرم(ص) توسط حضرت موسی(ع) در تورات مشخص شده بود و پیامبر اکرم(ص) مأمور به ابلاغ آن بود.

۴۶۶- چرا مردم در مراسم غدیر خم به علی(ع) تبریک می گفتند؟ چون در این مراسم .....

الف) علی(ع) به جانشینی و سرپرستی مسلمانان بعد از پیامبر انتخاب شده بود.

ب) پیامبر به مسلمانان دستور داده بود که علی بن ابیطالب را دوست بدارند.

ج) علی(ع) به افتخار برادری و دامادی پیامبر(ص) در آمد.

د) علی(ع) بعنوان برترین پشتیبان پیامبر در طول نبوتش انتخاب شد.

۴۶۷- با این حدیث کدامیک از موارد زیر اثبات می شود؟

« أَنْتَ مِنِّي بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى إِلَّا أَنَّهُ لَا نَبِيَّ بَعْدِي » « تو برای من به منزله ی هارون برای موسی هستی جز

اینکه بعد از من پیامبری نیست. »

www.my-dars.ir

الف) علی(ع) شایستگی جانشینی رسول خدا(ص) را دارد.

ب) قرآن و ائمه پیوند ناگسستنی دارند.

ج) قرآن و اهل بیت در سعادت ابدی مسلمان نقش زیادی دارند.

د) پیامبری رسول اکرم(ص) بعد از وفاتش به علی(ع) منتقل میگردد.

۴۶۸- کدام حدیث از جهت سلسله ی راویان حدیث چنان محکم است که شاید کمتر حدیثی مانند آن وجود داشته باشد؟
(الف) جابر که نام اولوالامر به طور صریح و دقیق در آن آمده است.

(ب) غدیر که صد و ده نفر از اصحاب پیامبر که در غدیر حاضر بوده اند، آن را بی هیچ واسطه ای از پیامبر نقل کرده اند.

(ج) ثقلین که آن قدر از اهل سنت و شیعه نقل شده است که جای تردید ندارد.

(د) منزلت که این حدیث مورد اتفاق علمای اسلام از اهل سنت و شیعه است.

۴۶۹- با توجه به شأن نزول و مفهوم آیه ولایت، کدامیک از موارد زیر جزوه اهل بیت پیامبر(ص) می باشد؟

(الف) عایشه همسر پیامبر (ب) حضرت فاطمه (س)
(ج) ام سلمه
(د) حضرت خدیجه همسر پیامبر

۴۷۰- پیامبر(ص) فرمود: «من در میان شما دو چیز گرانبها میگذارم، کتاب خدا و عترت اهل بیتم، تا وقتی که به این دو تمسک جوید هرگز گمراه نمیشوید» این حدیث با چه عنوانی مشهور است؟

(الف) حدیث یَوْمُ الدَّارِ (ب) حدیث منزلت
(ج) حدیث غدیر (د) حدیث ثقلین

۴۷۱- کدامیک از احادیث زیر به « حدیث غدیر » مشهور است؟

(الف) مَنْ مَاتَ وَلَمْ يَعْرِفِ إِمَامَ زَمَانِهِ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً
(ب) مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَهَذَا عَلِيٌّ مَوْلَاهُ
(ج) أَنْتَ مَنِّي بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى إِلَّا لَأَنْبِي بَعْدِي
(د) إِنَّ هَذَا أَخِي وَوَصِيَّ وَخَلِيفَتِي فَيُكْم فَاسْمَعُوا لَهُ وَأَطِيعُوا

۴۷۲- اگر سوال شود: روایت: « چه کسی به مؤمنان از خودشان سزاوارتر است؟ » در ارتباط با کدام حدیث و کدام آیه است؟ در پاسخ می گوئیم..

(الف) من كنت مولاة فهدا علي مولاة- یا ایها الرسول بلغ ما أنزل إليك من ربك.

(ب) ما إن تمسکتکم بهما لن تضلوا أبدا- یا ایها الرسول بلغ ما أنزل إليك من ربك.

(ج) من كنت مولاة فهدا علي مولاة- إنما وليکم الله ورسوله والذین ءامنوا.

(د) ما إن تمسکتکم بهما لن تضلوا أبدا- إنما وليکم الله ورسوله والذین ءامنوا.

درستی یا نادرستی گزاره های زیر را با (ص/غ) مشخص کنید.

۴۷۳- تعیین جانشین رسول خدا با هدایت و راهنمایی خدا بوده و خداوندائمه اطهار(ع) را به این مقام برگزیده است.

۴۷۴- حدیث جابر از جهت سلسله ی راویان حدیث چنان محکم است که شاید کمتر حدیثی مانند آن وجود داشته باشد.

۴۷۵- در حدیث جابر نام اولوالامر به طور صریح و دقیق آمده است.

۴۷۶- حدیث « تو برای من به منزله ی هارون برای موسی هستی جز اینکه بعد از من پیامبری نیست.» مشهور به حدیث غدیر می باشد.

۴۷۶- قرآن و پیامبر از هم جدا نمی شوند، قرآن و اهل بیت (ع) نیز همواره با هم اند.

۴۷۷- می توان برای هدایت و سعادت اخروی فقط به یکی از دو یادگار پیامبر (ص) پیروی کرد.

۴۷۸- امامان معصوم دو مسئولیت رسوال خدا را پس از وی برعهده دارند ضروری است آنان نیز معصوم از خطا و گناه باشند.

۴۷۹- لازمه جانشینی رسول خدا فقط علم کامل است .

جا های خالی را با کلمات مناسب پر کنید.

۴۸۰- مهمترین ویژگی ها و صفات رسول اکرم..... و ..... است.

۴۸۱- دو مسئولیت رسول خدا ..... و ..... ادامه می یابد

۴۸۲- امام باید دارای صفات و ویژگی های خاصی باشد که از جمله این ویژگیها ..... است که تشخیص آن برای انسان ها ممکن نیست.

۴۸۳- آیه شریفه: "انما یرید الله لیزهد عنکم الرجس اهل البیت و یطهرکم تطهیرا" معروف به آیه..... می باشد و..... اهل بیت را می رساند.

۴۸۴- پیامبر گرامی در سال..... عازم مکه شد تا فریضه حج را به پا دارد این حج در آخرین سال زندگی ایشان برگزار شد که به ..... مشهور است.

۴۸۵- مسلمانان باید از ..... و ..... اطاعت کنند

۴۸۶- در صورتی مسلمانان گمراه نمی شوند.....

۴۸۷- حضرت فاطمه (س) جزء اهل بیت اگرچه عهده دار ..... نیست اما چون دارای ..... و ..... کامل است پیروی مسلمانان از کلام و رفتار او واجب و مایه هدایت و رستگاری است.

سوالات پاسخ کوتاه

۴۸۸- از حدیث ثقلین چگونه عصمت امامان قابل استنباط است؟

۴۸۹- به انجام رسیدن رسالت بزرگ پیامبر اکرم (ص) مستلزم وجود چه ویژگی ها و صفاتی است؟

۴۹۰- یک دلیل برای اثبات ضرورت وجود امام معصوم بعد از پیامبر (ص) بیان کنید.

۴۹۱- دو مورد از نکاتی را که پیامبر اکرم(ص) در ارتباط با قرآن و اهل بیت(ع) در حدیث «ثقلین» بیان فرمودند، را بنویسید.

۴۹۲- بر اساس حدیث ثقلین دو چیز گرانها که پیامبر (ص) پس از رحلت خود برای مردم به جا گذاشتند چه بود و درباره آن ها چه سفارش فرمود؟

۴۹۳- با دقت در متن حدیث ثقلین توضیح دهید، لازمه نجات از گمراهی چیست؟

۴۹۴- چرا مردم نمی توانند امام را انتخاب کنند؟

۴۹۵- جانشین پیامبر(ص) چه ویژگی باید داشته باشد؟

۴۹۶- امام چگونه از طریق قرآن و پیامبر تعیین می شود؟

- آیات و احادیث

۴۹۷- با تدبر در آیه «وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ» «خویشان نزدیکت را انداز کن» توضیح دهید رسول خدا مسئله جانشینی در روزهای نخستین را چگونه و با کدام شیوه مطرح کرده است؟

۴۹۸- با استناد به آیه مقابل «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ أُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ..» مسئله جانشینی چگونه مطرح شد و معروف به چه چیست؟

۴۹۹- یک پیام برای آیه: «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيراً» بنویسید؟

۵۰۰- حدیث «مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَهَذَا عَلَى مَوْلَاهُ» درباره چه واقعه ای است؟

۵۰۱- حدیث «مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَهَذَا عَلَى مَوْلَاهُ» را ترجمه کنید و بنویسید این حدیث به چه نامی معروف است؟

۵۰۲- ۲- پیام برای آیه ی "انما يريد الله ليذهب عنكم الرجس اهل البيت و يطهرکم تطهیراً" بنویسید؟

۵۰۳- در آیه شریفه: "انما يريد الله ليذهب عنكم الرجس اهل البيت و يطهرکم تطهیراً" کدام ویژگی اهل بیت بیان شده است؟

۵۰۴- با توجه به حدیث «إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ كِتَابَ اللَّهِ وَ عِترَتِي أَهْلَ بَيْتِي» بگوئید:

الف) دو چیز گرانبهائی که رسول خدا تاکید کرده کدام است؟

ب) دو پیام برای حدیث بنویسید؟

۵۰۵- با ندر در آیه «إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَ رَسُولُهُ وَ الَّذِينَ ءَامَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَ يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَ هُمْ رَاكِعُونَ» (همانا ولی

شما تنها خدا و رسول اوست و کسانی که ایمان آورده و نماز برپا می دارند در حالی که در رکوعند زکات می دهند). به سوالات پاسخ دهید:

الف) شان نزول آیه را بنویسید؟

ب) در شان و منزلت چه کسی است؟

ج) در خصوص تعیین جانشین چه نکته قابل استنباط است؟

۵۰۶- با توجه به آیه «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَ يُطَهِّرَ كُمْ تَطْهِيراً» (همانا خدا اراده کرده که دور گرداند

از شما پلیدی و ناپاکی را و شما را کاملاً پاک و طاهر قرار دهد). به سوالات زیر پاسخ دهید؟

الف) مفاد آیه تطهیر چیست؟

ب) منظور از رجس در آیه چیست؟

ج) چه پیامی در مورد جانشینی قابل استنباط است؟

-سوالات تشریحی

۵۰۷- چرا نیاز به امام پس از پیامبر نه تنها از بین نمی رود، بلکه بیشتر هم می شود؟

۵۰۸- امام چگونه از طریق قرآن و پیامبر تعیین می شود؟

۵۰۹- چرا پیامبر اسلام، علی (ع) را در ایام حج و در محل غدیر خم جانشین خود به مردم معرفی کرده است؟

۵۱۰- آیا نیاز به امام بعد از پیامبر (ص) از بین می رود؟

۵۱۱- پیامبر اکرم می فرماید: «قرآن و اهل بیت همواره با هم اند» از این فرمایش چه پیامی را دریافت می کنید؟

۵۱۲- تبریک و تهنیت مردم به حضرت علی (ع) پس از پایان مراسم غدیر نشانه چیست؟

۵۱۳- اولین دعوت علنی پیامبر چگونه بود و در آن چگونگی جانشینی حضرت علی (ع) را بنویسید؟

۵۱۴- جانشین پیامبر (ص) چه ویژگی باید داشته باشد؟

۵۱۵- بادقت در متن حدیث ثقلین توضیح دهید، لازمه نجات از گمراهی چیست؟

۵۱۶- مراد از آیه تطهیر چیست و در شأن و مقام منزلت چه کسانی نازل گردیده است؟

۵۱۷- اولین دعوت علنی پیامبر چگونه بود و در آن چگونه جانشینی حضرت علی (ع) مطرح شده است؟

۵۱۸- امام چگونه از طریق قرآن و پیامبر تعیین می شود؟

۵۱۹- به انجام رسیدن رسالت بزرگ پیامبر اکرم (ص) مستلزم وجود چه ویژگی ها و صفاتی است؟

۵۲۰- طرح و برنامه خداوند برای جامعه اسلامی، پس از رسول خدا چیست؟

۵۲۱- دو مسئولیت رسول خدا پس از رحلت ایشان «تعلیم و تبیین دین و ولایت و حکومت» چه سرنوشتی پیدا می کند سه فرضیه را استدلال کنید؟

۵۲۲- بطلان فرضیه سکوت قرآن و پیامبر (ص) را تشریح کنید؟

۵۲۳- چرا پیامبر (ص) پایان این دو مسئولیت «تعلیم و تبیین دین و ولایت و حکومت» را اعلام نکردند؟

۵۲۴- چرا رسول خدا جانشین تعیین نمود فرض منطقی و قابل قبول را بنویسید؟

درس هشتم: جان و جانشین پیامبر (ص)

نکات

۵۲۵- شیعیان، امام علی را امام اول و اولین جانشین بعد از پیامبر می دانند و اهل سنت ایشان را خلیفه چهارم خود محسوب می نمایند.

۵۲۶- نام شیعیان و پیروان امیر مومنان با عدالت همراه شده و ائمه از آن به عنوان یک اصل اساسی اسلام یاد می کردند.

۵۲۷- عدالت ورزی امیرالمؤمنین و توجهش به محرومان و فقیران و زندگی ساده ایشان سرمشقی برای ما مسلمانان است.

۵۲۸- با اینکه نمی توانیم دقیقاً مانند ایشان عمل کنیم، اما می کوشیم خود را به این سرمشق نزدیک تر نماییم.

۵۲۹- علی (ع) از همان آغاز با الگو قرار دادن سیره و روش پیامبر عدالت و مبارزه با تبعیض و نابرابری را سرلوحه کار خود قرار داد.

۵۳۰- امیرالمؤمنین جز نزد پیامبر اکرم نزد کسی دیگر شاگردی نکرده بود. در حقیقت، دانش ایشان متصل به دانش پیامبر بود و دانش پیامبر نیز از وحی الهی سرچشمه می گرفت.

۵۳۱- یکی از ابعاد شگفت انگیز شخصیت امیرالمؤمنین، علم و معرفت وی بود.

۵۳۲- ایشان در میدان جنگ، شجاع ترین؛ در محراب عبادت، عابدترین؛ در مقام قضاوت، دقیق ترین؛ در کلاس درس، عالم

ترین؛ در بلاغت و زیبایی سخن، بلیغ ترین؛ و در عرصه حکمرانی، عادل ترین است.

۵۳۳- در موقعیت های دیگر، رسول خدا درباره امام علی می فرمود:

در موقعیت های دیگر، رسول خدا درباره امام علی می فرمود:

۱- عَلِيُّ مَعَ الْقُرْآنِ وَالْقُرْآنُ مَعَ عَلِيٍّ

۲- عَلِيُّ مَعَ الْحَقِّ وَالْحَقُّ مَعَ عَلِيٍّ

۵۳۴- رسول خدا، در سخنان خود از کلمه « شیعه » که ترجمه آن « پیرو » می شود، استفاده کرده و پیروی از امام علی را سبب رستگاری دانسته است.

۵۳۵- شخصیت والا و بی مانند حضرت علی نتیجه تربیت مستقیم پیامبر اکرم بود.

۵۳۶- آن حضرت در شعب ابی طالب در سه سالی که پیامبر در محاصره اقتصادی بود، به فرمان پدر مسئولیت حفظ جان رسول خدا را بر عهده داشت.

۵۳۷- امیرمؤمنان، علی، ده سال قبل از بعثت پیامبر در خانه کعبه به دنیا آمد. پدرش ابوطالب به پیشنهاد پیامبر، نام ایشان را « علی » گذاشت. این نام به معنای « والا » و « بلند مرتبه » است.

سوالات چهار گزینه ای

۵۳۸- نام شیعیان و پیروان امیر مومنان با ..... همراه شده و ائمه از آن به عنوان ..... یاد می کردند.

الف) امامت- ادامه دهنده ی راه نبوت   ب) امامت- یک اصل اساسی اسلام

ج) عدالت- ادامه دهنده ی راه نبوت   د) عدالت- یک اصل اساسی اسلام

۵۳۹- کدامیک از ویژگی های امیرالمومنین در دوره ی کوتاه خلافت سبب علاقه ی بیشتر مسلمانان به آن حضرت شد؟

الف) وفای به عهد و راستگویی

ب) عدالت خواهی و دفاع از مظلومان

ج) مبارزه با ظالمان و دفاع از مظلومان

د) یک رنگی و ایثار و گذشت

۵۴۰- «علی مع الحق و الحق مع علی» حدیث به کدام ویژگی علی (ع) اشاره دارد؟

الف) عدالت   ب) علم   ج) شجاعت   د) عصمت

درستی یا نادرستی گزاره های زیر را با (ص/غ) مشخص کنید.

۵۴۱- مقام و منزلت امام علی(ع) نزد خدا و تمجید های فراوان رسول اکرم(ص) از ایشان، به سبب خویشاوندی با پیامبر بود.

۵۴۲- پیروی از امام علی(ع) و عمل به دستورات او مانع گمراهی و سرگردانی می شود و نجات جامع بشری را به دنبال دارد.

۵۴۳- از سخن پیامبر اسلام(ص): « من شهر علمم و علی در آن است، هر کس می خواهد به این علم برسد، باید از در آن وارد شود.» دلیل بر معصوم بودن حضرت علی(ع) است.

۵۴۴- عدالت امام علی(ع)، مظلومان و ستمدیدگان نقاط مختلف جهان اسلام را، شیفته امام و دل بسته رهبری ایشان ساخت.

۵۴۵- شخصیتی که تا سه، چهار سالگی به این مرتبه از دانایی و بزرگی رسیده بود، با اعلام رسالت پیامبر، ایمان خود به رسول خدا را اعلام کرد.

۵۴۶- شخصیت والا و بی مانند حضرت علی نتیجه تربیت مستقیم پیامبر اکرم بود.

جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید.

۵۴۷- از ویژگی ها و فضیلت های امیر مومنان علی(ع)..... و ..... بود.

۵۴۸- مقام و منزلت حضرت علی(ع) نزد خدا و رسول اکرم(ص) به سبب ..... و ..... بی مانند ایشان است.

۵۴۹- علی(ع) از همان آغاز با الگو قرار دادن سیره و روش پیامبر(ص) ..... و ..... را سرلوحه کار خود قرار داد.

۵۵۰- علی(ع) توسط ..... با حقیقت اسلام به طور کامل آشنا شده بود.

۵۵۱- علی(ع) در ..... در .... سالی که پیامبر در محاصره اقتصادی بود، به فرمان پدر مسئولیت حفظ جان رسول خدا را بر عهده داشت.

۵۵۲- از سخن پیامبر اسلام(ص): « من شهر علمم و علی در آن است، هر کس می خواهد به این علم برسد، باید از در آن وارد شود.» براساس حدیث پس از رسول خدا(ص) از همه ..... است.

۵۵۳- معنای علی در لغت ..... و ..... است.

۵۵۴- علی(ع) در میدان جنگ ..... و در مقام قضاوت ..... است.

۵۵۵- یکی از ابعاد شگفت انگیز شخصیت امیرالمؤمنین ، ..... و ..... ایشان بود.

۵۵۶- علی(ع) در محراب عبادت ..... و در عرصه حکمرانی ..... است.

۵۵۷- علی (ع) در بلاغت و زیبایی سخن ..... است.

۵۵۸- براساس روایات مصداق «خیر البریه» بهترین مردم ..... و ..... است.

- آیات و احادیث

۵۵۹- از سخن پیامبر اسلام (ص): « من شهر علمم و علی در آن است، هر کس می خواهد به این علم برسد، باید از در آن وارد شود.» اشاره به کدام فضیلت علی (ع) می کند؟

۵۶۰- «علی مع قران و قران مع علی» بر اساس حدیث رابطه این را با حدیث ثقلین بنویسید؟

۵۶۱- با تفکر در آیه «إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ» به سوالات پاسخ دهید:

الف) مصداق واقعی آیه براساس سخن رسول خدا چه کسی است؟

ب) «خیر البریه» به چه کسانی گفته می شود؟

ج) پیام و موضوع آیه را بنویسید؟

- سوالات کوتاه پاسخ

۵۶۲- از سخن پیامبر اسلام (ص): « من شهر علمم و علی در آن است، هر کس می خواهد به این علم برسد، باید از در آن وارد شود.» چه نکاتی می توان استنباط کرد؟ (ذکر دو مورد)

۵۶۳- شیعه در لغت به چه معنا می باشد؟

۵۶۴- دلایلی که پیامبر اکرم (ص) تلاش می کرد تا شخصیت حضرت علی (ع) را به مردم برساند چه بود؟

۵۶۵- یک مورد از شخصیت علی (ع) را از دیدگاه پیامبر (ص) ذکر کنید؟

۵۶۶- یکی از ابعاد شگفت انگیز شخصیت امیرالمؤمنین چه بود؟

۵۶۷- چند نمونه از رشادت و شجاعت علی (ع) را بنویسید؟

۵۶۸- علی در لغت به چه معناست؟

۵۶۹- علی (ع) با الگو قرار دادن سیره پیامبر (ص) چه چیزهایی را سرلوحه کار خود قرار داد؟

سوالات پاسخ کامل

۵۷۰- شخصیت حضرت علی (ع) را از دیدگاه پیامبر (ص) بررسی کنید؟

۵۷۱- از مهمترین فضیلت علی (ع) «علم بی کران» او را توضیح دهید؟

۵۷۲- از سخن پیامبر اسلام (ص): «من شهر علمم و علی در آن است، هر کس می خواهد به این علم برسد، باید از در آن وارد شود.» در ارتباط با چه موضوعی است توضیح دهید.

۵۷۳- از سخن پیامبر اسلام (ص): «من شهر علمم و علی در آن است، هر کس می خواهد به این علم برسد، باید از در آن وارد شود.» چه نکاتی قابل استنباط است ذکر کنید.

۵۷۴- چرا بر مردم واجب است از دانش حضرت علی (ع) بهره ببرند و مطابق نظر ایشان عمل کنند؟

۵۷۵- سبب و دلیل تمجیدهای فراوان رسول خدا (ص) از حضرت علی (ع) چیست؟

۵۷۶- علم و معرفت علی (ع) برای پیروان آن حضرت چه آثار و برکاتی داشت؟

۵۷۷- توصیه و سفارش علی (ع) در ارزیابی و مواجهه با جریان ها و شخصیت های سیاسی و اجتماعی و تشخیص حق از باطل را بنویسید؟

۵۷۸- برجسته ترین فضیلت علی (ع) «عدالت» را توضیح دهید؟

۵۷۹- امام علی (ع) روش الگویی عادلانه خود را در نخستین روز های حکومتش چگونه بیان کرد

۵۸۰- امام علی (ع) در پاسخ به معترضین اجرای عدالت چه فرمود؟

۵۸۱- اقدامات علی (ع) در اصلاح امور پس از به حکومت رسیدن را توضیح دهید؟

۵۸۲- پیروان امام علی (ع) در اجرای عدالت چگونه می توانند او را شرمشوق و الگو قرار دهند؟

۵۸۳- دیدگاه علی (ع) از تربیت خود در دامان رسول خدا چیست؟

۵۸۴- رسول خدا در باره جایگاه علمی علی (ع) چه فرموده است؟

درس نهم: وضعیت فرهنگی، اجتماعی و سیاسی مسلمانان پس از رسول خدا

نکات :

۵۸۵- عبرت آموزی مهمترین نتیجه مطالعه تاریخ گذشتگان است.

۵۸۶- مسلمانان با ایمان واقعی و صبر و مقاومت می توانند به شکوه و سر بلندی برسند.

۵۸۷- بازگشت به جاهلیت مهمترین خطری است که پس از رحلت پیامبر (ص) مسلمانان را تهدید می کند.

۵۸۸- کسانی که به تعالیم پیامبر وفادار و ثابت قدم بوده اند، سپاسگزاران واقعی نعمت وجود رسول خدا هستند ..

۵۸۹- پس از رحلت پیامبر (ص) رهبری امت از مسیر طبیعی خارج و در نتیجه شیوه حکومت در نظام اسلامی از امامت به خلافت تغییر یافت.

۵۹۰- نتیجه و دستاورد این پیشامد ناگوار (رهبری امامت) کنار زده شدن امام معصوم از قدرت و حکومت بود .

۵۹۱- چالش های سیاسی، اجتماعی و فرهنگی عصر ائمه (ع) عبارتند از :

الف) ممنوعیت نوشتن احادیث پیامبر اکرم (ص) (احتمال خطا در نقل احادیث و افزایش و کم و زیاد شدن عبارت ها)

ب) ارائه الگو های نامناسب

ج) تحریف در معارف اسلامی و جعل حدیث

د) تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت

۵۹۲- مسائل جدید زمینه ساز نیاز به مرجع معتبر و قابل اطمینان که بتواند بر مبنای قرآن معارف دینی را عرضه کند، بود.

۵۹۳- زمینه ساز جعل احادیث، ممنوعیت نوشتن سخنان پیامبر اکرم است.

۵۹۴- پیامبر خدا حکومتش را بر پایه برابری و مساوات بنا کرد.

۵۹۵- پس از رحلت پیامبر (ص) جاهلیت در لباس جدید وارد زندگی اجتماعی شد بدین ترتیب شخصیت های با تقوا و جهادگر

منزوی شدند و طالبان قدرت و ثروت، منزلت پیدا کردند.

سوالات چهار گزینه ای

۵۹۶- کدام گزینه درباره ی وضعیت پس از رحلت پیامبر (ص) صحیح است؟

الف) عالمان وابسته به قدرت و علمای اهل سنت مانند کعب الاحبار قرآن را تفسیر می کردند.

ب) عده ای از منافقین در مساجد داستان های خرافی درباره ی کتاب آسمانی نقل می کردند.

ج) حاکمان بنی امیه و بنی عباس به اندیشه هایی میدادند که هماهنگ با قرآن باشد.

د) کعب الاحبار آیات قرآن را مطابق با فکار خود و موافق با منافع قدرتمندان تفسیر می کرد.

۵۹۷- کدامیک از موارد زیر، زمینه جعل حدیث را فراهم ساخت؟

الف) ممنوعیت کتابت حدیث

ب) عدم وجود دانش کتابت در میان مسلمین

ج) عدم وجود ابزار برای کتابت حدیث

د) عدم رغبت مسلمین بر کتابت حدیث

۵۹۸- پیدایش مسائل جدید مختلف، در سالهای بعد از وفات پیامبر، ضرورت کدامیک از قلمروهای رسالت پیامبر را آشکار می ساخت؟

الف) دریافت و ابلاغ وحی

ب) ولایت معنوی

ج) مرجعیت علمی و رهبریت سیاسی

د) ولایت ظاهری

۵۹۹- کدام مورد در تفاوت حکومت پیامبر(ص) با حکومت بنی امیه و بنی عباس صحیح نیست؟

الف) حکومت پیامبر بر پایه عدالت و مساوت بود. اما حکومت بنی امیه و بنی عباس بر پایه ظلم و ستم بود.

ب) حکومت پیامبر بر پایه ایمان و تقوا استوار بود اما حکومت بنی امیه و بنی عباس بر پایه ارزشهای برتر اسلامی استوار بود.

ج) حکومت پیامبر تبعیض و ستم را بشدت نفی میکرد اما حکومت بنی امیه و بنی عباس خود ظلم و ستم را بر همگان روا داشتند.

د) حکومت پیامبر مروج ارزشهای اخلاقی و انسانی بود اما حکومت بنی امیه و بنی عباس این ارزشها را پایمال کردند.

۶۰۰- چرا حاکمان ظالم بنی امیه و بنی عباس به اندیشه های تحریف شده و ضد اسلامی میدان میدادند؟

الف) چون خود حاکمان بنی امیه و بنی عباس مسلمان نبودند و احکام و دستورات اسلامی نمی دانستند.

ب) چون حاکمان بنی امیه و بنی عباس از مرکز نشر اسلام دور بودند.

ج) چون می خواستند با تعامل فرهنگ ها، حقانیت فرهنگ اسلام تجلی یابد.

د) چون این امر به قدرت سیاسی آنان کمک می کرد و مردم را مطیع آنان می ساخت.

۶۰۱- چه عاملی موجب شد عده ای دنیا دوست به حاکمان روی آورده احادیثی را از پیامبر جعل نموده و از حاکمان جایزه بگیرند؟

الف) ممنوعیت نوشتن حدیث بعد از وفات پیامبر

ب) علاقه حاکمان به ترویج فرهنگ اسلامی

ج) جهل و بیخبری حاکمان از اقدامی که می کردند.

د) اغفال شدن حاکمان توسط علماء و دانشمندان نفوذی

درستی یا نادرستی گزاره های زیر را با (ص/غ) مشخص کنید.

۶۰۲- پس از رحلت رسول خدا (ص) حوادثی رخ داد که در آن رهبری امت را از مسیری که پیامبر (ص) به آن فرمان داده بود.

خارج کرد و نظام حکومت اسلامی بر مبنای امامت طراحی شد.

۶۰۳- فراهم شدن شرایط برای جاعلان حدیث از مشکلات اساسی نگهداری حدیث به شیوه حفظ کردن می باشد.

۶۰۴- از مهمترین مشکلات اساسی حفظ کردن حدیث بی بهره ماندن مردم و محققان از منبع مهم هدایت است.

۶۰۵- حاکمان بنی امیه و بنی عباس اغلب به اندیشه های میدان می دادند که به قدرت آنان کمک می کرد.

۶۰۶- حکومت پیامبر خدا(ص) بر پایه برابری و مساوات بنا شد.
۶۰۷- دنیا طلبان برای نزدیکی به حاکمان بنی امیه و بنی عباس احادیثی از قول پیامبر اکرم(ص) جعل می کردند.
۶۰۸- بنی امیه چنان به حکومت و ستمگری ادامه دهند که حرامی باقی نماند جز آنکه حلال شمارند.
جا های خالی را با کلمات مناسب پر کنید .
۶۰۹- عموم مردم در.....و.....، دنباله رو شخصیت های برجسته جامعه خود هستند.
۶۱۰- هر چه جامعه از زمان پیامبر(ص) فاصله گرفت حاکمان وقت تلاش کردند.....و..... در انزوا قرار دهند.
۶۱۱- نوشته نشدن حدیث سبب شد که.....و..... که از طریق آن بتوان احادیث درست را از نادرست تشخیص داد در دست نباشد.
۶۱۲- از مهمترین مشکلات اساسی حفظ کردن حدیث بی بهره ماندن مردم و محققان از..... است.
۶۱۳- پیامبر اکرم(ص) حکومتش را بر پایه..... بنا کرد و ملاک کرامت را..... معرفی کرد.
۶۱۴- ممنوعیت از نوشتن احادیث پیامبر(ص) برای..... پیش نیامد. زیرا احادیث پیامبر(ص) نزد ایشان..... شده بود.
۶۱۵- امیر المومنین علی(ع) مسلمانان را نسبت به..... و..... در مبارزه با حکومت بنی امیه بیم می داد.
سوالات پاسخ کوتاه
۶۱۶- برخی از مسائل و مشکلات اجتماعی و فرهنگی پس از رحلت پیامبر اکرم را ذکر کنید؟
۶۱۷- از مسائل و مشکلات سیاسی، اجتماعی و فرهنگی عصر ائمه(ع) سه مورد را فقط نام ببرید؟
۶۱۸- دو مورد از مسائلی که پس از رحلت پیامبر(ص) موجب تحریف در معارف اسلامی و جعل احادیث ایشان شد را بنویسید؟
۶۱۹- «۲مورد» از تفاوت های اساسی حکومت بنی امیه و بنی عباس با رهبر پیامبر(ص) را ذکر کنید؟
۶۲۰- پیامبر(ص) حکومتش را بر چه پایه ای بنا کرد؟
۶۲۱- امیر المومنین علی(ع) عاقبت سرپیچی از دستورات امام و اختلاف و تفرقه میان مسلمانان را چگونه بیان می فرمایند؟
آیات و احادیث

۶۲۲- با توجه به آیه «وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ» به سئوالات زیر پاسخ دهید:

الف) مهمترین خطری که پس از رحلت رسول خدا مسلمانان را تهدید می کرد، چه بود؟

ب) سپاسگزاران واقعی نعمت وجود رسول خدا، پس از رحلت ایشان چه کسانی هستند؟

ج) آیا خطر بازگشت به ارزش های دوران جاهلیت فقط اختصاص به زمان پیامبر (ص) دارد؟

۶۲۳- منظور امام علی(ع) از جمله «به خدا سوگند، بنی امیه چنان به ستمگری و حکومت ادامه دهند که حرامی باقی نماند جز آنکه حلال شمارند..» چیست؟

-سئوالات پاسخ کامل

۶۲۴- کدام یک از مشکلات سیاسی، اجتماعی باعث شد که با فاصله گرفتن از زمان پیامبر اکرم (ص) شخصیت های اصیل اسلامی به انزوا کشیده شوند؟ توضیح دهید.

۶۲۵- چرا ممنوعیت نوشتن احادیث پیامبر (ص) پیروان ائمه (ع) را از منبع مهم هدایت بی بهره نکرد؟

۶۲۶- چرا پس از رحلت پیامبر نظام حکومت اسلامی که بر مبنای امامت طراحی شده بود، تحقق نیافت و دستاورد و نتیجه آن چه شد؟

۶۲۷- از مسائل و مشکلات اجتماعی و فرهنگی، ممنوعیت نوشتن احادیث پیامبر را توضیح دهید.

۶۲۸- ممنوعیت کتابت احادیث پیامبر دارای چه اشکالاتی اساسی بود؟ آنها را بنویسید.

۶۲۹- پیامبر اکرم نظام حکومت اسلامی را بر چه مبنایی طراحی کرده و نتیجه این طراحی به کجا انجامید؟

۶۳۰- پس از رحلت پیامبر جاهلیت چگونه وارد زندگی اجتماعی مسلمانان شد؟

۶۳۱- دو مورد از مسائل و مشکلات سیاسی، اجتماعی و فرهنگی پس از رحلت پیامبر (ص) را بنویسید؟

۶۳۲- ممنوعیت نوشتن حدیث پس از رحلت رسول خدا(ص) زمینه ساز چه چیزی شد؟

۶۳۳- تفاوت های اساسی حکومت بنی امیه و بنی عباس با رهبری پیامبر چه بود؟

۶۳۴- حاکمان بنی امیه و بنی عباس چه تأثیری در تحریف معارف اسلامی و جعل حدیث داشتند؟

۶۳۵- نقش علمای اهل کتاب (یهودی و مسیحی) در تحریف اندیشه های اسلامی و جعل حدیث را توضیح دهید؟

۶۳۶- در زمان حکومت دستگاه بنی امیه و بنی عباس، جامعه اسلامی از نظر الگو و شخصیت های قابل اعتماد با چه مشکلی روبرو بود؟

۶۳۷- چه مسائلی زمینه را برای ورود جعل و تحریف به احادیث پیامبر را آماده کرد؟

۶۳۸- چگونه بعد از رحلت پیامبر «الگو های نامناسب» افزایش یافت؟

۶۳۹- پس از رحلت پیامبر چه عللی به تحریف اندیشه های اسلامی و جعل احادیث وی دامن زد؟

۶۴۰- تفاوت اساسی حکومت بنی امیه و بنی عباس با رهبری رسول خدا (ص) در چه چیزهایی بود؟

۶۴۱- دو مورد از اشکالات اساسی که به سبب ممنوعیت نوشتن احادیث پیامبر اکرم (ص) (نگهداری حدیث از طریق حافظه) به وجود آمد را بنویسید.

درس دهم: احیای ارزش های راستین

نکات

۶۴۲- اقدامات مربوط به مرجعیت دینی عبارت اند از:

الف) تعلیم و تفسیر قرآن کریم: امامان بزرگوار هر فرصتی که بدست می آوردند به تعلیم و تفسیر قرآن کریم می پرداختند در نتیجه این اقدام نه تنها مشتاقان معارف قرآنی بلکه که کسانی که تابع امامت امامان بزرگوار نبودند توانستند از معارف قرآن بهره ببرند.

ب) اقدام برای حفظ سخنان و سیره پیامبر (ص) حضرت علی و حضرت فاطمه آداب و رفتار پیامبر را به فرزندان و یاران خود می آموختند تا آنها هم به اطرافیان خود آموزش دهند.

ج) تبیین معارف اسلامی متناسب با نیازهای نو: با گسترش دنیای اسلام و به وجود آمدن مسائل جدید و فرقه های گوناگون نیاز بود تا ائمه با تکیه بر علم الهی و به دور از انزوا درباره این مسائل یاران و شیعیان خود را هدایت کنند. ثمره این حضور موجب گردآوری کتاب «نهج البلاغه» که شامل خطبه ها، نامه ها و کلمات امام علی (ع)؛ کتاب «عُرُرُ الْحِکْمِ وَ دَرَرُ الْکَلِمِ» شمال یازده هزار سخن از حضرت علی (ع)، کتاب «صحیفه سجاده» از امام سجاد (ع)، کتاب «اصول کافی» از کلینی، کتاب «مَنْ لَا یَحْضُرُهُ الْفَقِیْه» از شیخ صدوق و «التهدیب» و «الاستبصار» از شیخ طوسی شد.

د) تربیت شخصیت های اسلامی: امامان معصوم شخصیت هاب برجسته تربیت کردند که در علم، ایمان، تقوا و جهاد در راه خدا بی نظیر بودند و اندیشه های اسلام راستین را در میان مسلمانان گسترش می دادند

۶۴۳- بهرمندی از محضر ائمه (ع) به شیعیان اختصاص نداشت هر طالب علمی با شرکت در جلسات درس آنان می توانست از دانش آن بزرگواران استفاده کند

۶۴۴- غیر از شیعیان از محضر امامان بزرگوار بهره علمی بردند عبارت از: ابوحنیفه، محمد بن ادریس و ....

۶۴۵- تلاش ائمه سبب شد چهره زیبایی اسلام راستین بر مسلمانان معرف شود و راه حق و باطل تشخیص داده شود.

سوالات چهار گزینه ای

۶۴۶- امامان(ع) برای خنثی کردن اقدام حاکمان که «به افراد فاقد صلاحیت میدان میدادند تا قرآن را مطابق اندیشه های باطل خود تفسیر کنند» چه نوع فعالیتی را انجام می دادند؟

- الف) حفظ سخنان و سیره پیامبر
ب) تربیت شخصیتهای اسلامی
ج) تبیین معارف اسلامی متناسب با نیازهای نو
د) تعلیم و تفسیر قرآن کریم

۶۴۷- کتاب «التهدیب» و «الاستبصار» به ترتیب از کدام دانشمند بزرگ شیعی می باشد؟

- الف) شیخ کلینی - شیخ صدوق
ب) شیخ صدوق - شیخ کلینی
ج) شیخ طوسی - شیخ طوسی
د) شیخ صدوق - شیخ صدوق

۶۴۸- کتاب «عُرَرُ الْحِکْمِ وَ دُرَرُ الْکَلِمِ» از سخنان کدام امام جمع آوری شده است؟

- الف) امام سجّاد(ع)
ب) امام صادق(ص)
ج) امام علی(ع)
د) امام رضا(ع)

۶۴۹- امامان با تربیت شخصیت های اسلامی در مقابل کدامیک از مشکلات بعد پیامبر(ص) مقابله می کردند.

- الف) ممنوعیت کتابت حدیث
ب) تحریف در اندیشه های اسلامی
ج) تحریف و جعل احادیث
د) ارائه الگوهای نامناسب

۶۵۰- کدام عبارت صحیح نمی باشد.

- الف) امامان (ع) در مقابل حاکمان زمان خود، که خودشان را جانشین رسول خدا معرفی میکردند سکوت اختیار میکردند.
ب) امامان (ع) هیچ یک از حاکمان زمان خودشان را به عنوان جانشین رسول خدا (ص) تأیید نمیکردند.
ج) امامان در مقابل ظلم وزیر یا گذاشتن قوانین اسلامی توسط حاکمان، با « امر به معروف و نهی از منکر » با آنها مقابله و مبارزه میکردند.
د) امامان ضمن توجه به تفاوت‌های اخلاقی حاکمان، آنان را در خلافت و جانشینی رسول خدا (ص) غاصب میدانستند.

۶۵۱- مهم ترین کتاب های فقهی شیعه در کدام گزینه آمده است؟

- الف) «کافی» از مرحوم کلینی «من لا یحضره الفقیه» از امام محمد غزالی، «در المنثور» و «الاستبصار» از مرحوم شیخ طوسی
ب) «کافی» از مرحوم کلینی «من لا یحضره الفقیه» از مرحوم صدوق، «در المنثور» و «الاستبصار» از مرحوم شیخ طوسی
ج) «کافی» از مرحوم کلینی «من لا یحضره الفقیه» از مرحوم صدوق، «التهذیب» و «الاستبصار» از مرحوم شیخ طوسی
د) «کافی» از مرحوم کلینی «من لا یحضره الفقیه» از مرحوم شیخ طوسی، «در المنثور» و «الاستبصار» از مرحوم صدوق

درستی یا نادرستی گزاره های زیر را با (ص/غ) مشخص کنید.

۶۵۲- تلاش ائمه (ع) سبب شد چهره اسلام راستین بر اساس توحید، عدل و امامت استوار شود.

۶۵۳- امامان در مقابل ظلم وزیر یا گذاشتن قوانین اسلامی توسط حاکمان، با « امر به معروف و نهی از منکر » با آنها مقابله و مبارزه میکردند.

۶۵۴- امامان (ع) در مقابل حاکمان زمان خود، که خودشان را جانشین رسول خدا معرفی میکردند سکوت اختیار میکردند.

۶۵۵- امامان ضمن توجه به تفاوت‌های اخلاقی حاکمان، آنان را در خلافت و جانشینی رسول خدا (ص) غاصب میدانستند.

۶۵۶- امامان (ع) برای ختنی کردن اقدام حاکمان که «به افراد فاقد صلاحیت میدان میدادند تا قرآن را مطابق اندیشه های باطل خود تفسیر کنند.

۶۵۷- تلاش ائمه سبب شد چهره زیبایی اسلام راستین بر مسلمانان معرف شود و راه حق و باطل تشخیص داده شود.

جا های خالی را با کلمات مناسب پر کنید .

۶۵۸- با توجه به حدیث "سلسله الذهب" از نظر امام رضا (ع) تجلی توحید در زندگی اجتماعی با..... که همان ولایت خداست، میسر است.

۶۵۹- ائمه اطهار در مقابل تفسیر های غلط از اسلام و تحریف دین آموزه های ..... و..... را در اختیار جامعه قرار دادند.

۶۶۰- امامان معصوم با تکیه بر ..... به دور از از انزوا و گوشه گیری و با حضور سازنده و فعال در باره مسائل اظهار نظر می کردند

۶۶۱- از شخصیت های برجسته دوران علی (ع) که در پایگذاری فرهنگ اسلامی نقش اساسی داشتند از جمله رشید هجری (

.....)عبدالله بن عباس (.....)مالک اشتر (.....)نام برد.

۶۶۲- حدیث "سلسله الذهب" به جهت توالی و پشت سرهم آمدن.....در آن مشهور است.

۶۶۳- از شاگردان و شخصیت های برجسته امام سجاد(ع)، می توان ابوحمزه ثمالی و سعیدبن جبیر نام برد که در دانش و..... و..... نام آور بودند.

۶۶۴- ائمه اطهار(ع)شخصیت های برجسته ای تربیت کردند که در .....و..... سرآمد انسان های زمان خویش بودند و..... را در میان مسلمانان گسترش دادند.

-سوالات پاسخ کوتاه

۶۶۵- نتیجه اقدامات ائمه در حوزه تعلیم و تفسیر چه شد؟

۶۶۶- اقدامات مربوط به مرجعیت دینی امامان (ع) را نام ببرید.

۶۶۷- حضور سازنده و فعال ائمه اطهار چه ثمرات و نتایجی داشت

۶۶۸- نام دو کتاب حدیث که در آن سخنان «رسول خدا (ص) و ائمه اطهار (ع)» گرد آمده است را بنویسید .

۶۶۹- گردآورندگان کتاب های حدیثی مقابل را بنویسید .

الف) کافی : ب) الاستبصار :

۶۷۰- کدام یک از یاران راستین رسول خدا (ص) پس از رحلت ایشان از علی (ع) پیروی کردند

۶۷۱- سخنان امام علی (ع) در کدام کتاب ها جمع آوری شده است؟

۶۷۲- نام کتاب امام سجاد(ع) چیست؟

۶۷۳- از شخصیت های برجسته دوران علی(ع) که در پایگذاری فرهنگ اسلامی نقش اساسی داشتند چند نفر را نام ببرید؟

-سوالات پاسخ کامل

۶۷۴- نقش حضرت علی(ع) و فاطمه زهرا(س) در حفظ و گسترش سخنان پیامبر را بنویسید.

۶۷۵- نقش امامان معصوم بعد از رحلت پیامبر در پاسخگویی به مسائل جدید و نیازهای نو را بنویسید.

۶۷۶- تلاش مستمر علمی و فرهنگی ائمه اطهار در زمینه تربیت شخصیت های اسلامی سبب پیدایش چه چیزی شد؟

۶۷۷- یکی از اقدامات امامان بعد از رحلت پیامبر «تعلیم و تفسیر قرآن» بود. نتیجه این اقدام ائمه را بررسی کنید.

۶۷۸- علی (ع) وقتی رفتار مسلمانان روزگار خود را مشاهده کرد، سرنوشت و آینده نابسامان جامعه اسلامی چگونه پیش بینی کرد؟

۶۷۹- علی (ع) وقتی رفتار مسلمانان روزگار خود را مشاهده کرد، درباره سرنوشت و آینده نابسامان جامعه اسلامی چه هشدار داد؟

۶۸۰- علی (ع) وقتی رفتار مسلمانان روزگار خود را مشاهده کرد، سرنوشت و آینده نابسامان جامعه اسلامی چه راه حلی ارائه دادند؟

۶۸۱- از شخصیت های برجسته دوران امام سجاد (ع) تربیت شده ان حضرت بودند چند نفر را نام ببرید؟

۶۸۲- عصر شکل گیری و حضور اندیشه های گوناگون در زمان کدام امام معصوم بود و چه شرایط پیش آمد؟

۶۸۳- آیا بهر مندی از محضرات ائمه اطهار اختصاص به شیعیان داشت؟ چرا؟

۶۸۴- تلاش ائمه اطهار سبب چه چیزی شد؟

۶۸۵- حدیث زنجیره طلایی را توضیح دهید؟

۶۸۶- این فرمایش امام رضا (ع) « بشر و طها و انا من شروطها » مربوط به کدام یک از اقدامات ائمه است؟

۶۸۷- امام رضا (ع) فرمودند: « بشر و طها و انا من شروطها » پیام مربوط این عبارت را بنویسید؟

۶۸۸- نکات مهم حدیث سلسله الذهب را بنویسید؟

تهیه و تنظیم:

عظیمی

جایگاه ارزیابی و نقد شما بر کارکرد دیگران می تواند آغاز نخستین گام برای سازندگی باشد.

قابل استفاده برای دبیران و دانش آموز